

ЛОЗАРСКИ ПРЪГЛЕДЪ

СПИСАНИЕ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Годишенъ абонаментъ 30 лв. прѣдплатени за 20 печатни коли. Обявления и реклами се приематъ по споразумение. Ръкописи не се връщатъ. Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията въ София, „Гурко“ 18.

Редакторъ: И. И. Хранковъ.

КР. ТОПОЛСКИ.

Българската винарска индустрия.

Послѣдната война докара прѣвратъ въ умоветъ на нашитѣ производители, който създаде стрѣмежъ за подобряване и засилване на производството въ всичкитѣ му форми. Голѣми капитали се вложиха и въ производството на български вина, като туриха начало на неговото индустриализиране. На сдружаванията (кооперативни и акционерни) се отваря широко поле за работа. Кооперативнитѣ винарници сж най-полезни за страната; тѣ биха внесли голѣмъ дѣлъ въ рационалното приготвяване на българскитѣ вина и ракии и свързанитѣ съ това второстепенни производства. Изисква се само тѣ да бждатъ поставени на солидни съврѣменни начала. Съ първата кооперативна винарница въ Сухиндолъ се прави, въ това отношение, първия сериозенъ опитъ за приспособяването на кооперативното приготвяване и прѣработване на вината къмъ нашитѣ условия. Примѣрътъ е твърдѣ поучителенъ и въ него може да се намѣри цѣненъ материалъ за използване при създаването на нови кооперативни изби.

Индустриализирането на винарството ще докара по-рационалното използване на гроздето и остатѣцитѣ отъ приготвяването на виното — прашината и винената калъ.

Една работа отъ първостепенна важностъ е приготвяването и прѣработването на българскитѣ вина по начинъ да се добие отъ тѣхъ добра търговска стока, която да задоволява изискванията на пазаря.

До сега повече внимание се е обръщало на възобновяването на опустошенитѣ отъ филоксерата лозя, защото само така ще може да се осигури нужния суровъ продуктъ за една сериозна винарска индустрия. При все това не е съвсѣмъ оправдано нехайството, съ което лозаритѣ сж се отнасяли къмъ прѣработването на вината. Паралелно съ лозарството, би трѣбвало да се работи и за подобрене на винарската техника.

У насъ има подходящъ климатъ и добри почвени условия за да се добиятъ отлични вина. Полученитѣ до сега резултати въ землед. училища, лозаритѣ и лозарската опитна станция напълно потвърждаватъ това.

Изслѣдванията на Пастъора върху французскитѣ вина туриха на научна основа винарската индустрия. Послѣдующитѣ изучвания, правени въ разни страни, особено въ Франция, значително подобриха техниката въ винарството.

Въвеждането на новитѣ рационални методи въ винарството ще се отрази благотворно и на лозарството, като създаде по-голѣмъ подеъмъ въ правенето и гледането на лозята. Прилагането на тия методи изисква прѣди всичко повече знания и технически похватъ, добри и приспособени изби и сждове, както и съвършени уреди. Капиталътъ играе тукъ важна роль; кооперативната организационна форма улеснява неговото образуване и рационално използване.

Н. НЕДѢЛЧЕВЪ.

Новитѣ подложки.

При все че новото лозарство брой вече значително число американски сортове и тѣхни хибриди-подложки, хибридо-ритѣ продължаватъ да създаватъ пови сортове, които, слѣдъ щателно изучване въ опитнитѣ лозарски полета, се прѣпо-рѣчватъ на лозаритѣ за разпространение въ по-голѣмъ ма-щабъ. Сжществуующитѣ сортове подложки, макаръ много-бройни, не навсѣкждѣ успѣватъ добрѣ и стрѣмленията на лозаритѣ, въ дадена мѣстность, да се добератъ до една идеална подложка ще продължаватъ и за напредъ. Както въ всичко, така и тухъ сжществува „мода“, която се мѣни; извѣстно

врѣме нѣкои подложки се прѣдпочитатъ прѣдъ другитѣ. Явяватъ се нови, които замѣстватъ старитѣ и това си продължава по единъ естественъ пжтъ на нѣщата. Франция въ началото на възобновяването е засаждала главно чисти сортове — *Riparia*, *Rupestris du Lot* и др. Постепенно тѣхното мѣсто се зае отъ хибриди. Най-напрѣдъ америко-американски, а послѣ франко-американски. Измежду тѣхъ, въ извѣстни години, прѣдпочитането е било къмъ едни, въ други години къмъ други.

Въ България сжщо така въ началото сж засаждани извѣстни подложки, послѣ изоставени и замѣстени съ други, по-добри. За сега всѣка лозарска мѣстность си има свои фаворизирани подложки, върху които се е спрѣло вниманието на лозаритѣ. Не, обаче, навсѣкждѣ лозаритѣ сж доволни отъ сжществующитѣ подложки. Тамъ, кждѣто почвитѣ сж съ особенъ съставъ, като много варовити, каменливи, бѣдни и пр., сжществующитѣ подложки не даватъ напълно задоволителенъ резултатъ. Ето защо търсенето на нови подложки, измежду тѣзи, които хибридьоритѣ напоследъкъ създаватъ, тѣхното опитване въ почвитѣ, кждѣто до сега резултатитѣ не сж били задоволителни, е една необходимостъ. Тѣзи опити би трѣбвало да се започнатъ най-напрѣдъ отъ Държавата, но понеже опитното дѣло у насъ е слабо застѣпено, лозарскитѣ сдружения съ по-голъма заинтересованостъ могатъ да подемаатъ опитването на нови подложки въ районитѣ си.

Въ страната сж внесени отдавна за изпитване два сорта подложки — *Riparia* x *Berlandieri Teleki* и *Berlandieri* x *Rupestris Teleki*, хибриди получени отъ г. Телеки въ Унгария. Отъ двата сорта има засадени въ опитното поле на Плѣвенската лозарска станция, отъ първия има засадена парцела въ Старозагорския лозовъ разсадникъ и тукъ-тамъ, въ малки количества, сж засадени отъ частни стопани. Хибридитѣ *Teleki* се отличаватъ съ това, че пржжитѣ имъ узрѣватъ сравнително рано наесень, едно цѣнно качество за по-студенитѣ климати. Тѣ растатъ буйно, особно *Ripar.* x *Berlandieri Teleki*. Създателя имъ, Телеки, ги характеризира като издържливи на варѣта и подходящи за всички видове почви — сухи и влажни. При облагородяване съ нашецкитѣ грозда Памитъ и Гъмза даватъ много добри резултати. Какъвъ ще бжде афинитета по-нататкъ, остава да се проучи. Въ всѣки случай, тѣзи двѣ подложки заслужаватъ да се опитатъ въ различнитѣ лозарски мѣстности, особно сорта *Rip.* x *Teleki*. Интересенъ ще бжде

сжщо и въпроса за афинитета имъ съ най-разпространениятъ български сортове.

Хибридитъ Richter 99 и 110 сжщо прѣдставляватъ интересъ за насъ. Тѣ сж получени отъ кръстосването на V. Rupestris съ Vitis Berlandieri. Напълно сж устойчиви на филуксепата. Хибридитъ Richter издържатъ високъ процентъ варь, по-вече отъ колкото хибридитъ Riparia x Berlandieri. Засаденъ въ почви, съдържащи 60—75% варь, R 110 се е развивалъ съ напълно зелени листа. Тѣзи хибриди сж много буйни и бързорастящи. Така напр. въ единъ опитъ сж били засадени едновременно главини отъ 420 A и Richter 110: на края на втората година диаметра на R. 110 отъ 6 см. е нарастналъ до 18 см., а на 420 A за сжщото врѣме отъ 5.5 до 10 см. Тази голѣма буйность на хибрида R. 110 го посочва като най-подходящъ сортъ за бѣднитѣ, варовити или неваровити почви, кждѣто хибридитъ на Берландиери не сж дали до сега добри резултати. Той е издържливъ и на сухата, благодарение мѣсеститѣ му корени, по които прилича на Берландиери. Облагороденъ съ французски сортове, той е далъ високъ процентъ на прихващане (70—80%).

Напоследѣкъ въ Франция печели почви една подложка Bourisquon x Rupestris 93—5 Кудеркъ. По листата си тя напомня Рупестрисъ дю Ло. Тази подложка отива добръ въ бѣднитѣ почви. Въ Франция тя е наравно разпространена съ 1202 и до сега отзивитѣ за нея сж били напълно насърчителни. Желателно би било да се прѣнесатъ прѣчки отъ нея и се поставятъ на изпитание. Въ България имаме бѣдни почви, въ които познатитѣ у насъ подложки не даватъ добри резултати. Може би въ новитѣ подложки ще намѣримъ подходящитѣ за тѣхъ сортове¹⁾.

¹⁾ Прокаранитѣ отъ г. Недѣлчевъ мисли и възгледи, въ горната статия, относно сжществуящитѣ у насъ подложки и другитѣ — не разпространенитѣ въ България, по принципъ възприемаме като добри. Боимъ се, обаче, да не би съ новото увеличение количеството на подложкитѣ, което би се създадо, да се затруднятъ повече лозаритѣ при избора имъ, а отъ друга страна да не би да се повтори напр. случая съ подложкитѣ Rip. x Rupestris 3306 и 3309, които въ Франция бѣха дали много добри резултати, но, прѣнесени у насъ, слѣдъ нѣколкогодишно садене и отглеждане, почти никждѣ не дадоха задоволителни резултати вполсѣдствие на което бидоха окончателно изоставени. Съ други думи, по нашето разбиране, идеята на г. Недѣлчевъ да се прѣдприематъ изпитвания на посоченитѣ сортове е хубава, но да се внимава много и да не се бърза да се прѣпорѣчва нѣкой новъ сортъ до като не е окончателно и здраво установено прѣимството му прѣдъ нѣкой отъ сжществуящитѣ — да не се повторятъ минали грѣшки (Б. Р.).

И. И. ХРАНКОВЪ.

Прѣтаканията и дѣйствието на въздуха.

Въ България както много други работи тъй и прѣтаканията на вината не сж възприети отъ болшинството лозари и винари, а отъ мнозина, които сж ги възприели, не се извършватъ правилно и своєврѣменно. А понеже прѣтаканията сж отъ грамадно значение — тѣ сж като ножче съ двѣ остриета, т. е. отъ знанието или незнанието на тѣзи, които ги практикуватъ и прилагатъ, зависи да укажатъ благоприятно или врѣдно влияние върху дадено вино, — прѣдъ видъ на горното намѣрихме за добръ да кажемъ за тѣхъ нѣколко думи.

Тѣй като доброто или лошо дѣйствие на прѣтакането е въ тѣсна зависимостъ отъ състоянието, естеството и възрастъта на самото вино, което се прѣтака, нужно е да се знае какво е дѣйствието на въздуха, а собствено на въздушния кислородъ, върху съставнитѣ части на виното, а сжщо върху добритѣ и врѣдни микроорганизми, за да може полесно и по-ясно да се разбере кога и какъ да се извършва прѣтакането.

Понеже на врѣмето си великия и безсмъртенъ Pasteur доказва, че въздушния кислородъ е единъ отъ главнитѣ фактори влияющи за озрѣването на виното, слѣдва че прѣтакането се налага, особено при новитѣ вина, а най-вече при богатитѣ на бѣлтѣчни материи, боя и танинъ. Именно кислородътъ съ окислителното си дѣйствие влияе върху тѣзи материи, прѣвръща ги въ твърдо състояние и тѣ падатъ на дъното на сжда, слѣдствие на което тѣ трѣбва да се отдѣлятъ отъ виното чрѣзъ прѣтаканията. Независимо отъ туй дѣйствие на кислорода, този дѣйствува сжщо освѣжително и възродително върху спиртнитѣ ферменти, които разлагатъ гроздовата захаръ. Ето защо *се налага, наскоро слѣдъ буйното врѣние на вината, да се извършва прѣтакане за да може не само изморенитѣ и омаломощени ферменти да се възродятъ — да се добиятъ съ нова енергия, а и много нови (млади) да се образуватъ, та да доразложатъ остатѣцитѣ отъ захарьта*; разбира се за улеснение и ускоряване на туй доразлагане е потрѣбна извѣстна топлина — 20—25° С. Именно

тукъ е мѣстото да се изтъкне, макаръ че много пжти, при разни случаи, сме го изтъквали, какво болшинството отъ българскитѣ лозари и винари не обръщатъ или обръщатъ много слабо внимание на тази сжщественна работа — *правилно, бързо и окончателно прѣвирание на вината още прѣзъ есеньта*. Тукъ е фаталната грѣшка — тази е причината, *гдѣто повечето български вина се раждатъ съ пороци, слѣдователно свѣршватъ катастрофално*. Да се повърнемъ по този въпросъ ни принудиха напоследъкъ нѣколкото случаи — нѣколко хора се явиха при насъ съ проби отъ болни вина: „провлачни“, „прѣвърнати“ и „завкиснати“ и ние констатирахме, че болестъта не, *ами негодността имъ се дължи на лошото приготвяне и още по-лошото обработване и гледане*. И ние констатирахме, че такива негодни вина има съ десетки и стотици хиляди литри. Това положение се дължи, най-често, на голѣмата незаинтересованостъ на онѣзи, които трѣбва да се интересуватъ; съ други думи ето напр. много лозари и винари се скжпятъ да дадатъ 30 лв. за „Лозарски Прѣгледъ“, отъ което списание биха научили много полезни работи, слѣдователно, покрай даденитѣ 30 лева, биха спечелили хиляди! Но тъй е то съ нашия български умъ и българскитѣ ни разбирания; и такивато хора не сж за съжаление — тѣ сж за осжждане, — злочастето имъ е заслужено.

Слѣдъ горното малко, но умѣстно отклонение, да додемъ на въпроса. Освѣнъ горѣизтъкнатото влияние на прѣтакането, при послѣдното става отдѣляне (при новитѣ вина) на вжгленната киселина, която, споредъ изслѣдванията на мнозина, прѣпятствува и забавя зрѣнето на виното. Тоже при прѣтакането, когато въ виното има, се отдѣля сѣрниия дѣхъ, особено когато не е въ силенъ размѣръ. Независимо отъ изложеното до тукъ, въздушния кислородъ дѣйствува *лъчебно*, при прѣтакането на болни вина отъ *прѣвърѣщане, налягане и провлачностъ*, защото микробитѣ на тѣзи болести сж „анаеробни“, т. е. такива, които живѣятъ и дѣйствуватъ безъ въздухъ. Значи отъ горното кратко изложение може всѣки да разбере какво *прѣтаканията сж наложителни при новитѣ вина*; количеството имъ е въ зависимостъ отъ естесавото на всѣко отдѣлно вино — тукъ въ подробности сега не ще влизаме, но *1-то прѣтакане трѣбва да се извърши, обезателно, веднага слѣдъ буйното врѣние*.

Обратно при сравнително старитѣ и обработени вина — които сж доби́ли характернитѣ бѣлѣзи на такива, ако бжде наложено, — по една или друга причина, прѣтакането имъ, то трѣбва да се върши по начинъ, че въздушния кислородъ да нѣма (ъприкосновение съ тѣхъ или, ако туй е невъзможно, то поне да бждатъ изложени подъ дѣйствието му колкото е възможно по-малко; инакъ такива вина губятъ много отъ придобититѣ си цѣнни качества и изобщо ставатъ „извѣтрѣли“ — блудкави. Сжщо прѣтакането трѣбва да се върши, безъ да се излагатъ на въздуха, на вина, които сж *завкиснали* или *цвѣтjасали*; защото микробитѣ и на двѣтѣ тѣзи болести сж „аеробни“, т. е. изискватъ много кислородъ за да се развиватъ и дѣйствуватъ активно.

На края нека мимоходомъ споменемъ, че резултатитѣ отъ прѣтаканията сж, изобщо, по-добри когато тѣ — прѣтаканията, се вършатъ, вѣнъ отъ другитѣ условия, при ясно и тихо врѣме и при сравнително ниска температура, напр. за пролѣтнитѣ и лѣтнитѣ.

ХР. ЦАЧЕВЪ.

Доброволна или задължителна застраховка противъ градушката?

(Продължение отъ кн. 6.)

Прѣди всичко Г. Петковъ взима за основа риска прѣзъ 1916 г. и 1917 г. — тъкмо тѣзи години, които сж били най-малко рисковани. Отъ слѣднитѣ свѣдѣния се вижда, че загубитѣ отъ градушката прѣзъ тѣзи двѣ години сж много понизки отъ срѣднитѣ такива, изчислени възъ основа статистическитѣ свѣдѣния за 9-годишенъ периодъ, а именно:

Прѣзъ 1917 г.

загубитѣ на ливадитѣ и фуражитѣ (смѣски) сж 0.66%, а срѣднитѣ 10.70%.

царевица	3.86	13.53
картофи	9.71	14.62
пшеница	9.48	15.77
фасулъ и пр.	10.73	30.36
оризъ	0 —	25.68

Прѣзъ 1916 г.

царевица	5·38	13·53
картофи	8·61	14·62
смѣсь зърн. и боб.	7·47	12·11
оризъ	0 —	25·68
зеле и пр.	16·04	48·14

Възъ основа именно на срѣднитѣ загуби за отдѣлнитѣ култури и на заетата срѣдна площъ съ посѣви 33,649,908 декари, а не 40 милиона, както е смѣтката на г. Петковъ и 500,000 декари лозя, срѣдната годишна загуба, изчислена споредъ срѣднитѣ доходни стойности за 1918, 1919 и 1920 годни, е 299,639,114 лева, или крѣгло 300 милиона лева, а не 30 милиона.

А за да се покрие тази срѣдна загуба, трѣбва да се облагатъ културитѣ на декаръ:

ливади и фуражни трѣви	по	2·80 лв.
царевица	„	5·20 „
картофи	„	9·80 „
пшеница.	„	6— „
фасулъ.	„	18— „
зеленчуци.	„	67·20 „
тютюнъ	„	115·20 „
лозя	„	196— „

Ако къмъ обезщетението притуримъ и административнитѣ разходи, които нѣма да бждатъ по-малко отъ 10% върху обезщетението или 30 милиона лв., то премиитѣ по такъвъ начинъ достигатъ сегашнитѣ, които учрѣждението взима, даже ще станатъ и по-скѣпи.

Конкретно, като оперираме само съ декари безъ разграничение на културитѣ, а само съ посѣви и лозя, споредъ примѣра на г. Петковъ, ще има слѣдния резултатъ:

Ако А. застрахова доброволно 100 декари посѣви на сума 15,000 лв. и 5 декари лозя на сума 2500 лв. застрахованъ капиталъ, той ще плаща премия по 3% — 525 лв., а не 700 лв. тъй като срѣдния % на премията за България, включая и лозята, е 3%, а не 3% за посѣвитѣ и 10% за лозята.

Какво, обаче, би платилъ той за 100 декари посѣви и 5 декари лозя при задължителната застраховка по систе-

мата на г. Петковъ? — Нѣма, разбира се, да плати по 50 ст. на декарь за посѣвитъ и по 20 лв. за лозята, а ще плати за първитъ крѣгло 6 лв. = 600 лв., а за вторитъ крѣгло по 200 лв. = 1000 лв. или всичко 1600 лв. тъй като, както прѣсмѣта г. Петковъ, ний имаме да покриваме 330 милиона лева върху 40 милиона декари работна земя и 500,000 декари лозя — първитъ по 6 лв. = 240 милиона, а вторитъ по 200 лв. = 100 милиона, като ще остане една сума отъ 10 милиона лева за резервенъ фондъ.

На сжщия този въпросъ г. Петковъ отговаря:

„ще плати само 50 лв. за 100 декари ниви и 75 или 100 лева за 5 декари лозя, или всичко ще плати 150 лв. за дължителната застраховка, вмѣсто 700 лв. за доброволната.“

А на това ние ще отговоримъ:

ще плати само 525 лв. за доброволната застраховка, вмѣсто 1600 лв. за задължителната.

Но отъ това трѣбва ли да заключимъ, както заключава г. Петковъ, че понеже доброволната застраховка, споредъ горния примѣръ, е много по евтана, тя е, която е най-износна и затова трѣбва такава да остане? Такова заключение, обаче, би било парадоксално и не може да става сравнение, защото въ единия случай се оперира съ доходна стойность и застрахована сума, а въ другия случай съ нагласени цифри върху декаритъ, безъ огледъ на културитъ и застрахованата сума; това заключение е, въ основата си, сжщо така невѣрно тъй като се оперира съ стойности, които сж десетъ пѣти по-малки отъ сегашнитъ.

Истината, обаче, е тази, че задължителната застраховка не е и не може да бжде по-евтана отъ доброволната, когато послѣдната обхваща максималния брой застраховани стопани и то по слѣднитъ причини:

1. защото тя обхваща абсолютния рискъ на цѣлата страна, който за покриването си не може да не надмине прѣдѣла на плащанитъ премии при доброволната застраховка;

2. защото при прѣдположението, че премиитъ сж по скжпи при доброволната застраховка, самото учрѣждение ще прѣстане да сжществува, щомъ тѣзи премии достигнатъ извѣстенъ максималенъ прѣдѣлъ;

3. защото общото народно обещетение е една и сжща величина и понеже трѣбва да се покрие съ приходъ отъ са-

митѣ стопани, то ако има правилно съотношение на пострадалитѣ къмъ непокстрдалитѣ, както при всичкото, така и при частъ отъ него, премиитѣ и въ двата случая ще се доближаватъ съ вариране нѣколко пункта;

4. нѣщо повече — при доброволната застраховка е възможно често пжти премиитѣ да бждатъ по евтени, тѣй като може съотношението между пострадалитѣ и непокстрдалитѣ култури и мѣста да бжде въ полза на послѣднитѣ, особено ако не се застраховатъ скжпи култури, както е това при частнитѣ дружества. Освѣнъ това, при катастрофални градушки, доброволната застраховка може по лесно да устои, особено ако има силенъ резервенъ фондъ, отколкото задължителната, която по никой начинъ не може да реализира фондъ съ стотици милиони

Ясно е че, ако бжде принудена държавата да въведе задължителна застраховка, тя ще направи това не защото ще бжде по-евтена, а защото ще иска да обхване всичкото ни земледѣлско производство. Но, като се иматъ прѣдвидъ всичкитѣ лоши послѣдствия отъ това, намъ се чини че, прѣди да се пристжпи къмъ такава насилническа мѣрка, трѣбва да се употребятъ всички усилия за привличане повече застраховани къмъ доброволната застраховка и държавата да подпомага по-ефикасно учрѣждението съ материални срѣдства за да може да се постигне засилването на резервния фондъ и да се намалятъ сегашнитѣ премии.

Още по-сигурно би било, ако учрѣждението обхванѣше всички земледѣлски застраховки — отъ градушка, злополука и смъртъ на добитѣка, суша, наводнение и пожаръ;

въ такъвъ случай отъ едни ще се реализира печалби, които ще отидатъ за покриване загубитѣ и намаление премиитѣ на други.

Като не смѣтаме, че сме изчерпали въпроса, привършваме бѣлѣжкитѣ си съ надежда, че заинтересованитѣ и компетентни лица ще се изкажатъ по него за да се даде по-голѣмо освѣтление и се разчисти пжтя къмъ създаване и закрѣпване на едно солидно общонародно застрахователно учрѣждение, подъ което да можатъ да се подслонятъ и защитятъ отъ бѣдствия всичкитѣ производителни слоеве на нашето общество

София, 14 юли 1920 г.

В. П. МАРИНОВЪ

Попълване на празнитъ мѣста въ лозето.

Поради различни причини въ присаденитъ лозя пропадатъ много главини и, ако не се попълватъ редовно, лозето прорѣднява и доходътъ на стопанина се значително намалява. Добрия лозаръ не бива да търпи подобно нѣщо; той трѣбва да има грижата всѣка пропаднала главина да попълва своеврѣменно, за да бжде лозето винаги пълно и реколтата най-голѣма. Най-много пропаднали главини има вслѣдствие недобрата спойка, затова лозарътъ трѣбва да сади само добръ споени лози; пропадатъ сжщо отъ нараняване, не добра рѣзидба, разни болести, измръзване на плитки корени и пр. Смѣта се, че около 3% отъ главинитъ пропадатъ годишно. Въ първитъ години слѣдъ посаждането, до като лозитъ сж още млади, попълването става лесно, като се насаждатъ една или двѣ годишни присадени лози, които, като се положатъ добри грижи за тѣхъ, лесно се прихващатъ и застигатъ другитъ; или пъкъ се посаждатъ дивачки, които на слѣдущата година се присаждатъ на постоянно мѣсто, или на зелено. Но когато лозето стане по-възрастно, попълването по горнитъ начини става много трудно, даже и невъзможно, защото коренитъ на околнитъ главини сж обхванали на всѣкъдѣ почвата, новопосаденитъ се засѣнчуватъ отъ старитъ лози и мжно се прихващатъ и развиватъ. Освѣнъ това за много старитъ лозя, които сж къмъ края на сжществуването си, този начинъ и да е сполучливъ е неразуменъ, защото, тъкмо когато новитъ лози дойдатъ въ пълното си развитие, старитъ ще почнатъ да пропадатъ и може да се наложи замѣняване на лозето, така че младитъ лози не ще могатъ да се използватъ.

При старото лозарство попълването ставаше много лесно чрѣзъ *отводи* и *положници* (далдарми); при присаденитъ това се считаше неприложимо, като се смѣташе, че отвода ще изтощава главината-майка и когато се отрѣже отъ нея, ще пропада отъ филоксерата. Опититъ, обаче, сж доказали, че това е възможно и отвождането на присаденитъ лозя е влѣзло вече въ практиката на много мѣста въ Франция.

Има два начина на отвождане: едина е съ потапяне на главината-майка и полагане на пржката и другия обикно-

венно отвождане състояще се въ закривяване на пржката и заравянето ѝ въ земята, като се отрѣзва отъ майката, както ставаше при старитѣ лозя, или пъкъ не се отрѣзва, както трѣбва да става сега.

Първия начинъ се извършва така: на една отъ главинитѣ, до празното мѣсто, се отгледва една дълга пржка прѣвъ лѣтото. Когато ще стане отвождането и образуването на новата главина, изкопава се прѣстѣта около главината чакъ до най долнитѣ корени¹⁾; прави се единъ трапъ 15—20 с. м. дълбоко до мѣстото на новата главина. Слѣдъ това главината се потапя и наклонява малко къмъ трапа, по който се полага пржката, на която се унищожаватъ всички пжпки освѣнъ 2 или 3, които ще образуватъ новата главина. Отъ старата главина се изрѣзватъ всички досегашни плодни пржки, освѣнъ една, която ще се рѣже да образува бждащата главина. Наторява се, за да се усили плодородността на почвата. Този начинъ приложенъ въ Ловечъ отъ нѣколцина лозари е далъ добъръ резултатъ, но понеже извършването му е малко бавно и трудно, малцина го възприематъ. Въ Франция го е популяризиралъ и разпространилъ най-много Васон, професоръ по земледѣлието; тамъ има 15—20 годишни такива отводи, което показва, че то е едно срѣдство практично и дава добри резултати. Трѣбва да се прилага въ лозя не по-млади отъ 7—8 години, когато вече коренитѣ на главинитѣ сж напълно развити и затвърдени въ почвата.

Втория начинъ се състои въ слѣдующето: приготвената за отводъ пржка се навежда и заравя въ земята на 20—30 см. дълбочина, като горния ѝ край се завива и изправя на празното мѣсто, гдѣто ще се образува новата главина, като се подрѣзва на 2—3 пжпки; всички други пжпки се унищожаватъ. Отвода се остава да се развива, безъ да се отрѣзва отъ майката, така че освѣнъ отъ собственитѣ си корени, които могатъ да бждатъ нападнати и отъ филоксерата, черпи най-много храната си отъ старата главина. Наторяването винаги дѣйствува благотворно и за трайността и доброто вирѣне на отвода трѣбва отъ врѣме на врѣме да се прилага. Всички пжпки на пржката по частѣта, която се зарива въ земята и която остава не зарита до главината, се унищожаватъ. Този начинъ се употрѣбява и у насъ при американскитѣ лозя, не-

¹⁾ Както става при зеленото присаждане, когато главинитѣ се потапятъ.

говото извършване е лесно, но той по изтощава главината-майка и новата главина не расте тъй силно и буйно, както при потапянето на цѣлата главина и полагането на цѣлата пржчка въ земята. Той особно се прѣпоръчва за по старитѣ лозя, които сж къмъ края на сжществуванието си. За по-младитѣ лозя по-добрѣ е попѣлването да става съ потапянето на главината, което дава по-силни и трайни лози.

И при двата начина главината, отъ която се зима отвода, трѣбва да не е по-млада отъ 7—8 години, добрѣ вкоренена, съ здрава и съвършена спойка; пржката, която ще служи за отводъ, да бжде сжщо здрава, силна и добрѣ узрѣла. При обработването трѣбва да се пази, да не се наранява отвода.

Отвождането може да става прѣзъ есенъта, слѣдъ като вегетацията е спрѣла, зимата и пролѣтъта, когато врѣмето е топло и хубаво и почвата не е кална. Въ страни, гдѣто има опасностъ отъ измрѣзване прѣзъ зимата, отвождането е по добрѣ да става прѣди студоветѣ. Пролѣтно врѣме, обаче, по късно, когато започне вегетацията, то става по добрѣ, защото пржката по-лесно се закривява и угъва, когато по рано често пжти се пука и счулва.

Нека и самитѣ лозари иматъ прѣдъвидъ тѣзи два начина за попѣлване на лозята и, когото намѣрятъ по практиченъ и удобенъ, него да прилагатъ, но никога да не оставатъ лозята си непопѣлнени и прорѣднѣли. —

И. И. ХРАНКОВЪ.

Количество и качество.

Общо прието е да се говори, че количество и качество не вървятъ заедно. Обаче туй не е и не може да бжде общо правило и ето защо потрѣбно е да се види дали не може да бжде другояче.

За лози при еднакви почвени и климатически условия и при еднаква система на отгледване, количеството на плода е, изобщо, подчинено, безъ да е пропорционално, на количеството пжпки оставени при зрѣлото рѣзване. И понеже количеството пжпки е въ зависимостъ съ надземното развитие на всѣка лоза, слѣдва че за да се има много плодъ, слѣдователно по-голѣмъ приходъ, потрѣбно е да се има, прѣдвари-

телно, повече пръчки. Отъ току-що казаното слѣдва че всичко, което благоприятствува и увеличава вегетацията, увеличава и плододаването съ условие, разбира се, рѣзидбата да е правилно извършена; туй, естествено, не е ново, то е познато отъ по-рано.

Качеството е въ зависимостъ съ вървежа на вегетацията прѣзъ лѣтото и есенъта и особено прѣзъ врѣме на зрѣнето. Ако рѣзтенето отслабне много рано, гроздето недозрѣва; сжщото е когато рѣзтенето продължава късно. Една голѣма суша, както и голѣмата влага, еднакво злѣ влияятъ за не доброто качество; ето защо често пѣти много стрѣмнитѣ и сухи мѣста и почви, както и нискитѣ и хладнитѣ, не даватъ доброкачественъ плодъ; туй сжщо не е твърдѣ ново, нито за оспорване.

Между тѣзи двѣ крайности има, очевидно, много срѣдни случаи и положения, които, естествено, сж за прѣдпочитане, защото даватъ, почти винаги, много по-добро качество.

Качеството е въ зависимостъ сжщо съ общото развитие на пълновъзрастната лоза. Ако имаме лоза съ едно рамо, качеството намалява щомъ силата на сжщата лоза прѣдизвика да се образува друго рамо; сжщото е ако една лоза има 2 или 3 раменѣ и ѣ прибавимъ още едно, — прибавянето на едно допълнително рамо, слѣдствие отъ излишната вегетация на лозата, намалява качеството на плода. Отъ туй слѣдва, че всѣко увеличение развитието на лозата съотвѣтствува на намаляване качеството и понеже, общо, всички гледатъ да увеличатъ силата на главинитѣ за да увеличатъ и количеството, очевидно е че не е било и не е възможно да се добие едноврѣменно и количество и качество.

Горнитѣ нѣща и положения може да се измѣнятъ ако, вмѣсто увеличаване развитието по отдѣлно на всѣка лоза, *последното се приложи само върху еденица пространство*. Въ последния случай не е нужно да се държи смѣтка за силата на главинитѣ: увеличение вегетацията, или количеството на пръчкитѣ при рѣзидбата, е независяще отъ нея — силата на главинитѣ. Напримѣръ иска се да се удвои плододаването на едно лозе; за туй е потрѣбно, прѣдварително, да се удвоятъ раменѣтѣ или, което е едно и сжщо, да се удвоятъ плоднитѣ пжпки — да бждатъ напр. 6 вмѣсто 3; трѣхъ допълнителни може да бждатъ дадени на главина, която

си има вече 3; въ такъвъ случай, съобразно горѣказаното, извѣстно е какво би произлѣзло; обаче съ тѣхъ може да се образува друга главина съ 3 раменѣ; по този начинъ вегитацията на еденица пространство е удвоена, но силата на всѣка главина остава както прѣди; съ други думи вмѣсто една главина, на сжщото пространство има двѣ и еднакви съ едната главина, която произвеждаше качеството, което се иска да бѣде запазено. Въ случая плододаването на всѣка отдѣлна главина трѣбва, слѣдователно, да остане сжщото и качеството тоже; обаче приходътъ отъ еденица пространство е удвоенъ.

Отъ горѣизложеното се вижда и разбира, че за да се увеличи количеството съ запазване на сжщото качество е достатъчно да се увеличи количеството на пржкитѣ или на пжпкитѣ върху еденица пространство, а не върху главина; другояче казано достатъчно е *да се седи по гжсто и да се спази на лозата развитието, което най-подхожда за исканото качество*. Отъ току-що казаното се вижда сжщо, че е възможно, поне теоритически, не само да се удвои, утрои и пр. прихода безъ накърняване на качеството, но даже послѣдното да се подобри.

Вѣрно е, въ едно отношение само, че увеличаването количеството на главинитѣ се равнява на увеличаването силата на сжщитѣ, — именно туй може да бѣде постигнато съ изобилно торене и грижливо гледане. Въ едно насаждение два пжти по гжсто, всѣка лоза нѣма за развитие освѣнъ $\frac{1}{2}$, отъ първоначалното пространство, слѣдователно половината отъ хранителнитѣ материи и водата съдържащи се въ сжщото пространство. Ако се иска да се удвои едно насаждение, съ спазване на всѣка лоза сжщото развитие, трѣбва да се удвои наторяването и да се увеличи влажността въ почвата; а постигане на послѣдната се добива съ напояване. Вмѣсто туй, обаче, за прѣдпочитане е, при лозата, не да се полива, а да се запази съдържащата се въ земята влага чрѣзъ *чести и дълбоки обработвания* — копане или оране.

Вѣпрѣки вѣрността на горѣизложеното — да може да се направи количество и качество да отиватъ заедно, на мнозина туй положение ще се види, може би, парадоксално, невъзможно и невѣроятно; на такива ние друго не бихме могли да възразимъ освѣнъ, ако желаятъ, да се увѣдятъ чрѣзъ собствени опити.

По поводъ на горния въпросъ ние ще се възползуваме отъ случая и смѣтаме за умѣстно и полезно да прѣпоръчваме, за въ бждаще, да се отбѣгва саденето на лозя въ много равнитѣ и хладни мѣста и земи, което, особено прѣзъ послѣднитѣ 2—3 години, мнозина и въ много центрове извършиха; защото отъ такива мѣста и насаждения се получава, почти винаги, долнокачественно грозде, слѣдователно и долнокачествено вино; а знае се че долнокачественното вино не само създава голѣми грижи на стопанина си при обработването и спазването му, *но то, излязло на пазаря, както тази пролѣтъ, подбива цѣната и на добритѣ вина.* Нѣщо повече и ние намираме, че за въ бждаще *всички лозари и винари трѣбва да си наложатъ* щото прѣзъ години, както миналата, когато, поради неблагоприятни атмосферни влияния, се получатъ слаби (съ по-малко отъ 8.5 % спиртъ) и изобщо долнокачествени вина, тѣзи послѣднитѣ да не се допускатъ на пазаря, а да бждатъ дистилизирани на ракия, или употребени за оцетъ; такъвъ начинъ на дѣйствие би билъ полезенъ за общото ни лозарство и винарство. Защото крайно врѣме е да се съзнае и приложи отъ всички рационалното правило: *лозя да се садятъ само въ най-подходящитѣ за тѣхъ мѣста и земи и да се приготвятъ само вина, които да бждатъ достойни поне за нашия пазаръ;* туй се налага толкозъ повече, че ние трѣбва да мислимъ, въпрѣки всичко, за възможни външни пазари, *но не съ такива вина каквито сж болшинството отъ сегашнитѣ бѣлгарски!*

КР. ТОПОЛСКИ

Изъ царството на директнитѣ лози — Видинско. — Неопровѣржими факти. —

Свиканата въ Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ Имоти прѣзъ м. априлъ м. г. конференция отъ специалисти лозари и агрономи за да се произнесе върху въпроса: „*трѣбва ли да се разрѣши свободното садене на директнитѣ лози у насъ?*“ между другото прѣпоръча на Министерството да назначи една комисия отъ специалисти чиновници, лепениеристи и лозари, която да анкетира засаденитѣ съ директни сортове лозя въ видинско и резултата

да се изнесе въ единъ лозарски конгресъ, който да бжде свиканъ прѣзъ м. септември с. г.¹⁾

По силата на заповѣдта на г-на Министра, бѣхъ щастливъ да влѣза въ състава на тая отъ голѣмо значение комисия заедно съ г. Алекси Сарафимовъ отъ Ловечъ и г. Георги Х. Дековъ отъ Видинъ. Посочени: първиятъ — отъ дружеството на българскитѣ лозари, вториятъ — отъ видинското лозарско дружество.

Комисията се конституира на 4. септември м. г. въ г. Видинъ и се събра на първо заседание въ помѣщението на Държавната подвижна Земледѣлска Катедра въ града. Първитѣ свѣдѣния, които интересуваха комисията, даде директора на катедрата Г-нъ Ст. Тончевъ. Той описа съ вѣщна положението на окръга въ лозарско отношение, като особено се спрѣ върху разпространението на директнитѣ лози и полученитѣ до тогава резултати.

Цифренитѣ данни за разпространението на директнитѣ лози въ окръга, събрани чрѣзъ общинитѣ, които катедрата прѣдстави на комисията, не отговарѣха на самата дѣйствителност: почти всѣка община бѣше укрила истинската цифра на засадената съ директни лози площъ. Тѣй напримѣръ Върфска, Гайтанска, Дѣлейнска, Смърданска, Шефска и др. общини, въ свѣдѣнията си, не показватъ, че нѣматъ мѣста засадени съ директни лози, когато съ положителност се знае че такива лозя има въ значителенъ размѣръ въ тѣхнитѣ землица. Почти всички други общини показватъ много по-малко лозя отъ директнитѣ сортове, отколкото сж въ дѣйствителностъ. Това се прави съ тенденция да се укриятъ лозята отъ страхъ да не би да бждатъ изкоренени, като засадени въпрѣки запрѣжителнитѣ постановления на чл. 21 отъ зако на за лозарското и овощарството.

Допълнителни и твърдѣ цѣнни свѣдѣния даде специалиста лозаръ при катедрата, покойния Гани Диневъ, който по него врѣме бѣше на лѣчение въ държавната болница, дѣто го изслуша комисията въ пълния си съставъ. Между другото той твърдѣше, че саденето на директнитѣ лози въ видинско започнало прѣди около 15 години и съвпадало съ значителното намаление на производството на държавнитѣ лозови разсадници въ Видинъ и Гурково. Разпространението на ди-

¹⁾ „Лозарски прѣгледъ“, год. IV (1919). кн. 1, стр. 11.

ректнитѣ лози въ видинско се особено много засилило прѣзъ периода на послѣднитѣ войни.

Комисията, слѣдъ като се освѣтли върху положението и събра достатъчно данни, начерта своя маршрутъ съобразно съ врѣмето оставено ѝ на разположение. Прѣдъ видъ краткото врѣме и далечнитѣ разстояния до лозарскитѣ пунктове, интересни за анкетиране, като с. Бракевци, с. Орѣшецъ и др., лошото състояние на пѣтищата и най-послѣ обстоятелството, че лозята на нѣкои села (с. Върфъ, Балей, Брѣгово и др. бѣха убити отъ градушка, комисията се видѣ принудена да съкрати обиколкитѣ си. Така тя анкетира лозята само на селата: Шефъ, Кутово, Сланотрънъ, Кошава, Гомотарци, Ясенъ, Флорентинъ, Ново-село, Неговановци, Чунгурузъ Халваджи, Гърци, Динковица, Бѣла-Рада, Татарджикъ, Видболъ и Гурково.

Още сѣщия день комисията почна своитѣ обиколки.

Неопровержимитѣ факти изъ живота на директнитѣ лози въ видинско, които анкетата констатира, ще бждатъ изложени въ една систематизирана форма, като еднороднитѣ факти бждатъ групирани съ цѣль да се улесни четене въ своитѣ размишления и слѣдователно да се доведе по-лесно до едно вѣрно заключение върху културната стойностъ на разпространенитѣ въ видинско директни лози, около които се подигна такъвъ голѣмъ шумъ!

Кои сортове директни лози сж застъпени въ Видинско?

Единствената широко застъпена до сега директна лоза въ Видинско е била *Отело* и, като се говори за директни лози тамъ, трѣбва да се разбира само *Отело*. Въ послѣднитѣ години е почнало разпространението на директния сортъ *Ноахъ*, наричанъ отъ лозаритѣ *Бѣлъ Отело* за разлика отъ сѣщинската лоза *Отело*, която дава черенъ плодъ; тази лоза е привлекла вниманието на лозаритѣ съ своята сравнително голѣма противостойчивостъ на маната. Гроздовѣтѣ ѝ сж дребни, зърната бѣли и се ронатъ, когато узрѣятъ. На плода ѝ малко внимание се обръща, а се гледа да се понучи повече „пржтъ“ — рѣзници за продаване.

Други сортове директни лози се срѣщатъ, тукъ-тамъ, единични или въ малки групи. Тѣ сж: *Жакезъ*, *Виала*, *Франкъ*, *Червенъ Делаваре*, *Хербемонтъ* и *Йоркъ-Мадейра*.

Мѣстоположения и почви заемани отъ директнитѣ лози.

Директнитѣ лози се срѣщатъ на всички мѣстоположения и почви въ селата, които комисията обиколи. Отъ крайдунавската равнина тѣ бързо сж минали по бърдата.

По отношение на почвитѣ тѣ заематъ всичкитѣ видове почви, обаче се задържатъ въ по-пѣськливитѣ.

Противостоятъ ли на филоксерата?

Установи се, че поставени въ почва благоприятна за развитието на филоксерата въ каквато мѣстната лоза пропада, Отело не може да устои на нараняванията причинени отъ филоксерата и умира. Въ такива почви Отело може да трае нѣколко години въ зависимостъ отъ физическия съставъ на почвата. Въ пѣськливитѣ почви се намѣриха по-стари лозя, обаче значително ослабнали и съ намалена плодовитостъ. Примери: констатираха се загнили корени на Отело слѣдствие филоксерни рани въ лозята на Тончо Ангеловъ (мѣстность Ново-бърдо), Самуилъ Мариновъ (с. Шефъ), Флоро Станчовъ Мариновъ (с. Неговановци), Мишо Вълчевъ (с. Видболъ), Каменъ Младеновъ (с. Гърци). Подобни зловрѣдни поврѣждания на коренитѣ на Отело отъ филоксера се констатираха и въ селата: Кутово, Гомотарци, Флорентинъ, Ново-село, Чунгурузъ и др.

Всички лозари отъ с. Шефъ, които взеха участие въ обиколкитѣ на комисията и присѣтствуваха на изслѣдванията, заявиха, че сж наблюдавали пропаднали отъ Отело лозя слѣдъ най-много 5-годишно сжществуване, които въ послѣдствие били изкоренени.

Комисията констатира сжщо Отело пропадналъ по-младъ, отколкото мѣстни лози, въ сравнително варовити почви, дѣто холорозата усилва послѣдствията отъ филоксернитѣ наранявания.

Случаи на пропадане отъ филоксерни рани по коренитѣ се констатираха и за слаборазпространенитѣ сортове: 1) хибридъ Франкъ — въ лозята на Станко Георгиевъ (Ново-село), Флоро Станчевъ Мариновъ (с. Неговановци), Стани Стойковъ (с. Кутово) и проч. 2) Ноахъ (Бѣлъ Отело) въ лозята на с. Ново-село; върху сжшия сортъ се констатира и листна филоксера — въ лозята на с. Гърци.

Съ слаборазпространенитѣ директни лози комисията не се занима, защото врѣмето не и позволяваше това.

Комисията имѣ грижата да посочва на лозаритѣ, които я придружаваха въ обиколкитѣ ѝ, всички констатирани филоксерни наранявания по коренитѣ на директнитѣ лози, както и присѣжт-т вието на жива филоксера (стари и млади) и филоксерни яйца. Съ помощта на лупата и най-невѣрующия се убѣди въ твърденията на комисията. Всички сжзнаха своето невѣжество въ тая материя и въ послѣдствие голѣмата заблуда, въ която сж плували до него моментъ.

Въ рапорта си до директора на видинската катедра отъ 19 августъ м. г., техникътъ-лозарь при катедрата, покойния Гани Диневъ, пише: „отъ прѣглеждане коренитѣ прѣзъ миналата седмица на лозята въ с. Гомотарци, кждѣто сж садени отдѣлни лозя: отъ присадени мѣстни лози съ подложки отъ Рипария Порталисъ и Рупестрисъ Монтикола, отъ „Отело“ и отъ неприсадени мѣстни лози, констатирахъ, че коренитѣ на „Отело“ сж все толкова и даже повече поразени отъ филоксернитѣ атаки, колкото и коренитѣ на мѣстнитѣ лози, когато коренитѣ на американскитѣ подложки намѣрихъ чисти — безъ никакви наранявания. Сжщо така намѣрихъ живи филоксери на коренитѣ на „Отело“ — толкова, колкото и на коренитѣ на мѣстнитѣ лози. Забѣлѣзва се, че тази година, по причина на студената пролѣтъ, филоксерата нѣма онова голѣмо размножаване, което дава при топла пролѣтъ.

Онѣзи посаждения отъ „Отело“, които зная отъ прѣди 1902 година, когато бѣхъ управитель на видинскитѣ държавни разсадници, по лозарскитѣ бърда „Кутича“ и „Новобърдо“, сж пропаднали отъ филоксерата и подновени съ присадени лози.“

На миналогодишната лозарска изложба въ Стара-Загора до една хубава, отрупана съ плодъ мѣстна лоза, присадена върху американска подложка, бѣше прѣдставена една лоза Отело на умирање слѣдствие филоксерни рани на коренитѣ ѝ; на нея бѣше окаченъ слѣдния назидателенъ надписъ:

„Лоза отъ директ. сортъ „Отело“.

„Изсѣхва отъ филоксера! нека всѣки лозарь види трайността и плода ѝ, да направи сравнение съ облагороденитѣ лози, и, ако му се хареса, да си засади такива лози“.

Противостоятъ ли на маната?

Комисията констатира, че Отело е врѣдимъ отъ маната (*Plasmopora viticola* Berlese), но въ по-слаба форма отколкото мѣстнитѣ лози. Нападани биватъ и листата, и плода. Най-много страда отъ манѣ въ сравнение съ другитѣ срѣщнати въ обиколкитѣ директни лози. За прѣдпазването му отъ тая болестъ, необходимо става редовното му рѣсене съ бордошка смѣсь.

Въ всички обиколени отъ комисията мѣстности, се констатираха пострадали отъ маната лозя отъ Отело. Сами лозаритѣ признаватъ, че Отело се напада отъ маната. *Да се забълъжи, че Отело твърди много — еднакво съ мѣстнитѣ лози — страда отъ манѣ въ низкитѣ, сравнително влажни мѣста* (примѣръ: Отело въ мѣстността „Гриндури“, край Дунавъ, при с. Шефъ).

Ето нѣкои отъ наблюдаванитѣ случаи:

въ лозето на Тончо Ангеловъ (Ново-Бърдо) Отело пострадалъ (листа и плодъ) повече отколкото мѣстнитѣ лози, въпрѣки трикратно рѣсене съ бордошка смѣсь.

Слѣдъ нѣколкократно (3—5) рѣсене силно пострадали лозята отъ Отело, въ землището на с. Шефъ, принадлежащи на: Маринъ Илиевъ, Глигоръ С. Недѣлковъ, Самуилъ Мариновъ, Косто Томовъ, Крачунъ С. Станчевъ. Лозето на послѣдния, 15 годишно Отело, много пострадало отъ манѣ, е обиколено отъ лозята на Лападуцъ Драгановъ и Маринъ П. Барбуловъ отъ присадени мѣстни лози отлично гледани и запазени отъ манѣ.

Въ лозето на Цено Г. Гавриловъ (с. Слано-Трънъ), Отело много пострадало отъ манѣ.

Въ лозето на Флоро Б. Янакевъ (с. Гомотарци), Отело много добръ гледано, но все пакъ пострадало отъ манѣ (листа и плодъ).

Подобни случаи може да се наброятъ съ стотици. Намираме за излишно изброяването на всички срѣщнати случаи.

Въ цитирания по-горѣ рапортъ, като се говори за „Отело“, е писано: „прѣска се както и другитѣ лозя, защото и той страда отъ цероноспората“.

Какво количество плодъ даватъ директнитѣ лози?

Отело дава сравнително най-много плодъ отъ всички други сортове директни лози разпространени въ видинско. При все това, по плодовитостъ, Отело не може да се сравнява съ мѣстнитѣ лози, които даватъ повече плодъ, въпрѣки обстоятелството, че Отело на всѣкъждѣ се подрѣзва високо, като даже нѣкои му оставатъ по 1—2 плодни прѣчки. Констатираха се случаи, при които на лоза сж оставени до 5 плодни прѣчки съ по 5—6 пѣпки всѣка.

Ноахъ (Бѣло Отело) се рѣже по сѣщия начинъ, но плодородието му е по-слабо и узрѣлитѣ зърна лесно се ронятъ и падатъ на земата, когато се бере.

Понеже комисията прави своитѣ изучвания рано прѣди гроздоберъ, не ѝ бѣше възможно да събере на мѣстото цифрени данни за количеството на плода добиванъ отъ Отело, въ сравнение съ мѣстнитѣ (присадени и неприсадени) лози, за това тя трѣбваше да се задоволи съ резултатитѣ добити отъ една очна прѣцѣнка и разпитване на лозаритѣ.

Въ цитирания по-горѣ рапортъ, като се говори за „Отело“, е писано: „рѣжатъ го низко на чепове и на плодни прѣчки. Дава сравнително по-малко грозде и отъ долно качество“.

Какво е качеството на плода?

По отношение качеството на плода, не може да има двѣ мнѣния: плодътъ на Отело и другитѣ директни лози не може ни най-малко да се сравнява съ тоя на мѣстнитѣ лози — той е долнокачественъ. Съдържа по малко захаръ и сокъ, като при това притежава неприятенъ вкусъ, който се прѣдава на виното. Плодътъ на Ноахъ мерише повече.

Ванчо Н. Ванчовъ, отъ с. Гжизово, дава слѣднитѣ сравнителни данни за отношението на мѣстѣта къмъ комината (пращината):

	Гѣмза		Отело	
	Чебури	%	Чебури	%
Мѣстъ	9 1/2	77	6	60
Пращина :	2 3/4	23	4	40
	12	100	10	100

Слѣдователно Отело дава два пѣти повече пращина, отколкото Гѣмзата.

На всѣждѣ комисията искаше да ѝ се прѣдставятъ за прѣцѣняване вина отъ директни сортове, обаче лозаритѣ отбѣгваха да сторатъ това, въпрѣки твърдението на нѣкои измежду тѣхъ, че все още се намиратъ такива вина. Само 7 проби червени вина отъ Отело и 1 бѣло отъ Ноахъ се прѣдставиха. Общото впечатление е: че червенитѣ съдържатъ много боя, много киселини, неприятенъ вкусъ присжщъ на директнитѣ лози, а бѣлото съдържа много киселини и има по-неприятенъ вкусъ. Изобщо вината отъ Отело и Ноахъ сж долнокачествени и далечъ не могатъ да се сравняватъ съ вината получени отъ мѣстнитѣ лози. Тѣ се пиятъ безъ приятность, насила, даже съ отвръщение!

Има ли недоволни лозари отъ Отело?

Недоволни отъ Отело има много лозари, но на малцина честолюбието позволява да откриятъ това. Ето нѣкои отъ тѣхъ: Х. Предо Опровъ, отъ с. Кутово, не е доволенъ отъ Отело, за което го замѣнява постепенно съ присадени лози. Аврамъ Георгиевъ недоволенъ отъ Отело, за това го е изкоренилъ. Флоро Б. Янакевъ ще замѣни Отело съ мѣстни лози, защото дѣцата му не искатъ да ядатъ плода му. Никола Вълчевъ, отъ с. Синаговци, замѣнилъ Отело съ присадени лози, защото се убѣдилъ, че не струва. Георги Бояджиевъ, отъ с. Ново-село, който има 1^а Отело, 5^а мѣстни и 5^а присадени мѣстни, не е доволенъ отъ Отело, защото виното му било слабо, дава боя, изисква колци, връзване 3—4 пжти и страда отъ суша и отъ мана. Сжщото твърди и Станко П. Георгиевъ отъ сжщото село.

И. И. ХРАНКОВЪ.

Боята на бѣлитѣ вина.

Подъ названието бѣли вина се разбиратъ ония, които сж безцвѣтни — като водата, което е рѣдкость, или се забѣлѣзва само при новитѣ вина. Въ повечето случаи бѣлитѣ вина, особено ако при приготвянето имъ гроздето е било размѣсено съ повече или по-малко червени грозда, сж обогрени въ розово въ различни степени; други иматъ зеленикавъ отсѣнъкъ, а трети и то старитѣ — повече отъ 2 годишнитѣ, характеристичния жълтъ сламенъ или златистъ цвѣтъ

(боя). Има бѣли вина съ кафяви и черникави отѣнѣци, но тѣ сж вслѣдствие на специални винени болести.

Ясно-жълтата и златистата боя у старитѣ бѣли вина се дължи на естествена багрилна материя, съдържаща съ въ гроздата, която, съ течение на врѣмето и слѣдствие на окисляване и други процеси, се прѣобръща отъ безцвѣтна въ жълта; отъ друга страна за образуването на казаната боя, до извѣстенъ размѣръ, влияятъ багрилнитѣ материи на джбовитѣ сждове, въ които се съхранява виното; туй влияние особено е забѣлжително въ новитѣ сждове. На сжщитѣ принципи и източници се дължи и златистия цвѣтъ на старитѣ ракии: винена, джиброва, сливова и др.

Отъ горѣизложеното слѣдва, както е въ дѣйствителностъ, че златожълтата боя у бѣлитѣ вина е единъ отъ характернитѣ бѣлѣзи за старостъта имъ, слѣдователно за качеството имъ. Прѣдъ видъ на туй мнозина, въ чужбина и у насъ, производители и търговци на бѣли вина, за да прѣдставятъ нови вина за стари, употребяватъ карамела или друга материя за боядисване на новитѣ вина; сжщия карамелъ употребяватъ за боядисване на изкуственитѣ и фалшифицирани коняци, ракии, вермути и др.

Макаръ че *карамела* (пържена захаръ) е безврѣдна за здравето материя съ самия фактъ, че съ него изкуствено се боядисватъ вината, слѣдователно прави се заблуждение и измама за тѣхната старостъ и качество, въ Франция съ закони отъ 27.III. 1851 и 11.VII. 1891 години е *забранено не само неговото употребяване, но и всяка друга материя за изкуствено боядисване на вината*. Оттогава френскитѣ закони не само че не сж унищожени а, напротивъ, съ законъ отъ 1.VIII. 1905 година наказанията, прѣдвидени въ прѣдидущитѣ закони, сж чувствително увеличени, а именно прѣдвидено е затворъ отъ 3 мѣсеци до 1 година и глоба до 5000 лева.

Понеже и у насъ вършатъ измама съ изкуствено боядисване на бѣлитѣ, а и на червенитѣ вина, намѣрихъ за добръ и полезно да посоча на горѣизложеното законоположение по въпроса въ Франция, като мисля, че е крайно врѣме подобна мѣрка да се създаде и прилага и въ България, макаръ че въ общия ни законъ отъ 1904 год., за санитарния надзоръ на съѣстнитѣ продукти, да сж прѣдвидени извѣстни наказателни клаузи за фалшифициранитѣ вина, ракии и др.

УСТАВЪ

ЗА

ОСНОВАВАНЕ КООПЕРАТИВНО ЛОЗАРСКО ДРУЖЕСТВО.

с. (гр.) _____

ГЛАВА I.

Фирма, цѣль и седалище.

Чл. 1. Основава се кооперативно производително лозарско-винарско дружество съ неопрѣдѣленъ капиталъ и неограниченъ брой членове, подъ название _____ съ срокъ отъ _____ години, седалище с. (гр.) _____ районъ на дѣйствие цѣла България.

Чл. 2. Цѣльта на кооперацията е: да засили лозарско-винарското производство въ с. (гр.) _____ и околността му, за да подобри материалното положение на членоветъ си.

Чл. 3. За постигане на своята цѣль кооперацията си служи съ слѣднитъ срѣдства:

1) произвежда необходимия лозовъ материалъ, като на първо врѣме доставя такъвъ споредъ нуждата;

2) дава всички упжтвания и улеснения по засаждането и отглеждането на нови лози, основани изключително върху подложки противостоящи на филоксерната зараза;

3) доставя на членоветъ си нужнитъ лозарски и винарски уреди, материали и пособия;

4) основава изба съ необходимитъ инсталации за обща прѣработка въ натурални произведения на гроздовитъ реколти;

5) доставя и разпродава материалитъ и производствата си на консуматоритъ и членоветъ си безъ посрѣдници;

6) стрѣми се къмъ придобиването на кооперативни мачиници, пепениери и лозя, като основава демонстративно лозе и сортиментъ;

*) За улеснение на лозаритъ, които желаятъ да се групиратъ въ кооперативни здружавания, помѣстяме настоящия уставъ (образецъ) и другитъ формуляри нужни при образуването на такива дружества. (Б. Р.).

7) урежда и поддържа библиотека съ читалня, курсове, опити и пр., чрезъ които запознава членоветъ си съ селско стопанскитъ нужди и новитъ начини и срѣдства въ производствата и

8) стрѣми се да реализира икономии, изразени въ професионалната каса, чрезъ които, подъ формата на евтинъ кредитъ, да подпомогне нуждающитъ се лозари и насърдчи професионалния трудъ.

Забѣлжка: въ бъдаще кооперацията може да разшири дѣйността си въ създаването на общественни институти и професионални школи съ цѣль за реализиране общи културни и материални блага

Чл. 4. Кооперацията е безпартийно здружение и приема по начало, *че нейното първо задължение е да бжде членъ на съюза на българскитъ лозаро-винари.*

ГЛАВА II.

Членове и материални срѣдства.

Чл. 5. Членоветъ на кооперацията сж: дѣйствителни, почетни и благодарствени.

а) Дѣйствителенъ членъ е:

1) всѣки пълноправенъ собственикъ, който се занимава съ селско-стопанско производство, прѣдимно съ лозарство;

2) професионалнитъ работници;

3) кооперативнитъ дружества, съюзи и синдикати, които сж доставчици и консуматори на кооперацията и

4) прѣдставителитъ на професионалната наука.

б) За почетни членове се провъзгласяватъ лица, които принасятъ особени морални услуги на кооперацията, или общо на лозарство-винарството, а за благодарствени — които подаряватъ суми и прѣдмети на стойностъ повече отъ 200 лв.

Забѣлжка: членове на кооперацията могатъ да бждатъ и жени при горнитъ условия.

Чл. 6. Записването на членоветъ става съ писменно заявление до управителния съвѣтъ, приподписано саморочно отъ двама души кооператори.

Чл. 7. Всѣки членъ е длъженъ:

1) да внесе 10 лева встъпителенъ вносъ, срѣщу който получава членска книжка, устава и приложенията му;

2) да запише най-малко единъ дѣлъ и внесе стойността му наведнажъ или на части;

3) да отговаря въ троенъ размѣръ отъ стойността на дѣловетъ;

4) да присѣтствува на общитъ събрания;

5) да прѣдпочита при покупките на лозарскитѣ и винарскитѣ материали кооперацията;

6) да се подчинява на законнитѣ разпоредби на кооперацията и нейнитѣ органи;

7) да работи за реализирането цѣлитѣ на кооперацията и

8) да бжде най-малко една година членъ.

Чл. 8. Всѣки членъ има право:

1) да участвува въ общитѣ събрания на кооперацията съ рѣшающъ гласъ;

2) да избира и бжде избранъ въ управлението на кооперацията (въ управителния и контроленъ съвѣти);

3) да се ползува отъ печалбитѣ на кооперацията и

4) да се ползува, въ случай на нужда, отъ професионалната каса.

Чл. 9. Членството прѣстава:

1) поради смъртъ, обаче наследниците на починалия, по рѣшение на управителния съвѣтъ, могатъ да приематъ и продължатъ неговото членство;

2) съ писменъ отказъ и

3) съ изключване отъ управителния съвѣтъ.

Въ послѣднитѣ два случая внесения дѣлъ се възвръща, най-късно 6 мѣсеци слѣдъ изтичането на отчетната година, прѣзъ която е станало напускането или изключването, безъ право члена да прѣтендира за годишнитѣ си печалби; изплащането на послѣднитѣ става слѣдъ срока, или разтурянето на кооперацията, а прѣдварително изплащане става само въ случаитѣ на смъртъ и несъстоятелностъ на члена.

Чл. 10. Членъ, който съ дѣлата си прѣчи за прѣуспѣването на кооперацията, или не изпълнява задълженията си, изключва се по рѣшение на управителния съвѣтъ и съ одобриенето на контролния; това рѣшение се съобщава на изключения писменно.

Чл. 11. Кооперацията образува капиталитѣ си по слѣдния начинъ:

1) приема отъ членоветѣ си встъпителенъ вносъ и поименни дѣлове;

2) открива кредитъ споредъ нуждитѣ си;

3) сключва заеми подъ форма на флогове и срѣщу доставката на материали;

4) отъ печалбитѣ, помощитѣ и непрѣдвидени постъпления и

5) отъ годишни членски вноски опрѣдѣляни отъ годишното събрание.

Чл. 12. Всѣки дѣлъ има стойностъ 50 лева номинални.

ГЛАВА III.

У п р а в л е н и е.

Чл. 13. Органитѣ на кооперацията сж:

1) общо събрание, 2) управителенъ и 3) контроленъ съвѣтъ.

Чл. 14. а) Общи събрания:

общитѣ събрания биватъ редовни и извънредни. Редовнитѣ събрания се свикватъ всѣка година отъ управителния съвѣтъ и най-късно до 1-и априлъ сл. година, а извънреднитѣ когато има нужда; извънреднитѣ събрания могатъ да бждатъ свикани по инициативата на управителния и контролния съвѣти, или по инициативата на една трета отъ членове.

Чл. 15. Въ общитѣ събрания участвуватъ всички членове на кооперацията и се ръководятъ отъ бюро посочено отъ управителния съвѣтъ, ако е свикано отъ него, иначе бюрото се избира отъ общото събрание.

Чл. 16. Всѣки личенъ членъ има право само на единъ гласъ, а колективнитѣ до три, — упражнени лично или по пълномощно, но никога не може да има повече отъ три гласа.

Чл. 17. Общото събрание се занимава:

1) разглежда и одобрява отчета на управителния съвѣтъ и изслушва доклада на контролния;

2) избираше, приемане оставката и освобождаване отъ отговорностъ членоветѣ на управителния и контролния съвѣти;

3) опрѣдѣля сумата, до която кооперацията може да се задѣлжава, вида и размѣра на заема, както и размѣра на лихвитѣ, които кооперацията ще взема и плаща по заемитѣ;

4) измѣнение и допълнение на устава, безъ да се засѣгатъ цѣлитѣ на кооперацията и

5) прѣкратаване и сливане на кооперацията, като въ първия случай подбира ликвидатори.

Чл. 18. Общото събрание е законно, ако присѣдствуватъ двѣ трети отъ членоветѣ. Ако въ опрѣдѣления день не се яватъ достатъчно членове, събранието се отлага за слѣдния недѣленъ день и се счита за законно, независимо отъ броя на явилитѣ се членове.

Рѣшенията на общото събрание сж законни, когато сж взети съ просто вишегласие на присѣдствующитѣ членове.

Чл. 19. За измѣнение на устава, за сливане и прѣкратаване на кооперацията се изисква рѣшението на двѣ трети отъ членоветѣ ѳ; въ случай, че не се яватъ необходимитѣ членове, събранието се отлага за слѣдния недѣленъ день и то рѣшава съ двѣ трети отъ присѣдствуващитѣ членове.

Чл. 20. б) Управителенъ съвѣтъ.

Управителния съвѣтъ се състои отъ петъ членове и се избира съ тайно гласуване за три години. Първата и втората година излизатъ по двама съ жребие, а третата — останалиятъ, като се замѣстятъ чрѣзъ изборъ съ тайно гласуване; излѣзлитъ членове могатъ да бждатъ прѣизбирани.

Общото събрание избира и двама запасни членове съ срокъ 1 година, които замѣстватъ членоветъ на управителния съвѣтъ въ случай на смъртъ, оставка и пр.

Чл. 21. Управителния съвѣтъ има най-широки права по управлението, ржководството и прѣдставителството на кооперацията.

Той се грижи: 1) за доставката и редовното производство на лозовия материалъ;

2) урежда начинитъ за приемането на реколтитъ и разпрѣдѣлянето на производството;

3) строи, споредъ нуждитъ, отоплителни помѣщения, винарска изба и всички необходими постройки;

4) назначава и уволнява персонала, като опрѣдѣля заплатитъ, възнагражденията и гаранциитъ и

5) приготвява годишния отчетъ и води редовно всички кооперативни книги.

Чл. 22. По свое рѣшение управителния съвѣтъ може да изразходва суми до 5,000 лева, съ съгласието на контролния съвѣтъ до 10,000 лева, а за по-голѣми суми съ съгласието на общото събрание.

Чл. 23. Управителния съвѣтъ се свиква да заседава всѣкога, когато дѣлата на кооперацията го изискватъ, но най-малкото единъ пѣтъ въ мѣсеца.

Рѣшенията на управителния съвѣтъ сж законни, когато сж взети въ присѣтствието и съгласието на най-малко три члена.

Чл. 24. в) Контроленъ съвѣтъ.

Контролния съвѣтъ се състои отъ трима члена, които се избиратъ съ тайно гласуване за срокъ отъ три години.

Първата и втората година излизатъ по единъ съ жребий, а третата и останалиятъ, като се замѣстватъ чрѣзъ изборъ; излѣзлитъ членове могатъ да бждатъ прѣизбирани.

Общото събрание избира и двама запасни членове за срокъ отъ една година, които замѣстватъ членоветъ на контролния съвѣтъ въ случай на смъртъ оставка и пр.

Членоветъ на контролния съвѣтъ избиратъ, изъ помежду си: прѣдседател и двама членове.

Чл. 25. Контролния съвѣтъ бди за точното изпълнение на устава, правилницитъ и рѣшенията на общитъ събрания; контролира дѣлата на кооперацията и управлението на имотитъ ѝ; провѣрява годишнитъ смѣтки, прѣдставлява въ го-

дишнитѣ събрания баланса и докладва за операциитѣ; разглежда оплакванията на членоветѣ противъ дѣлата на управителния съвѣтъ; прѣдприема всѣки три мѣсеци домашна ревизия на касата, книжката и материалитѣ.

ГЛАВА IV.

Балансъ, печалби и фондове.

Чл. 26. Въ края на всѣка отчетна година, която почва отъ първи януари и свършва на 31 декември, се съставя годишния балансъ. Послѣдния се обявява, най-малко осемъ дни прѣди общото събрание, въ единъ отъ разпространенитѣ мѣстни вѣстници, или въ единъ отъ софийскитѣ ежедневници.

Чл. 27. Годишния балансъ се съставя възъ основа на имота (актива) и дълга (пасива) на кооперацията подробно установени и съ стойностъ на материалитѣ и цѣнноститѣ за врѣмето, прѣзъ което се съставя баланса.

Въ актива влизатъ:

1) готови пари; 2) всички редовни и законни вземания; 3) цѣнни книжа по курса на 31 декември с. г.; 4) покжщияната съ отбивъ до 10 на сто; 5) инвентаря до 5 на сто за амортизация; 6) стоки и материали и 7) учрѣдителни разноси една пета отъ тѣхъ въ продължение на петъ години.

Въ пасива влизатъ:

1) внесенитѣ дѣлове; 2) встѣпителнитѣ вноски; 3) резервенъ фондъ и професионална каса; 4) влогове; 5) заеми; 6) стоки и материали и 7) заплати и възнаграждения.

Чл. 28 въ края на финансовата година се съпоставятъ актива съ пасива и произходящата, отъ сравнението имъ, печалба или загуба трѣбва да бжде показана и прѣдставена като такава.

Чл. 29. Слѣдъ спадането на всички бюджетни разноси, печалбата на кооперацията се разпрѣдѣля така:

15 на сто за дивидентъ на дѣловетѣ, който не може да бжде по-голѣмъ отъ 8 на сто; повечето отъ 8 на сто дивидентъ се отнася къмъ професионалната каса;

10 на сто за резервенъ фондъ, който не може да надминава половината отъ внесенитѣ дѣлове; всички суми въ повече се отнасятъ къмъ професионалната каса.

Останалата чиста печалба се разпрѣдѣля:

8 на сто възнаграждение на управителния съвѣтъ,

5 на сто възнаграждение на контролния съвѣтъ,

10 на сто на професионалната каса,

5 на сто за пропаганда, просвѣта и професионална борба,

7 на сто възнаграждение на персонала при кооперацията и

65 на сто за разпрѣдѣление между членоветѣ съобразно покупкитѣ на материали и внесената реколта.

Забѣлѣжка: отдѣленъ правилникъ опрѣдѣля критерия и начина за разпрѣдѣляне на печалбитѣ.

Чл. 30. Припадащитѣ годишни печалби и дивиденди се отнасятъ безлихвено, като такива, и записватъ въ активъ на името на правоимеющия въ членската му книжка, изплащането на които става съгласно чл. 9.

Чл. 31. Дефицититѣ се изплащатъ отъ резервния фондъ; въ случай че не достигне, взема се отъ професионалната каса, а слѣдъ това се прибѣгва до дѣловетѣ.

ГЛАВА V.

Общи разпореждания.

Чл. 32. Въ случай на ликвидация, слѣдъ изплащането на печалбитѣ, дивидентитѣ и спадане на разноснитѣ по ликвидацията, останалитѣ печалби, заедно съ резервния фондъ, професионалната каса и имотитѣ на кооперацията се прѣдаватъ, при описъ, само за управление и използване, на..... община до образуване на нова кооперация съ същата цѣль. Въ всички непрѣдвидени въ настоящия уставъ случаи се постѣпва съгласно закона за кооперативнитѣ сдружения и търговския законъ.

Чл. 33. Резервния фондъ и професионалната каса сж недѣлими; управлението и използването на професионалната каса става отъ професионалната комисия, състояща се отъ трима члена, избирани отъ тия на управителния съвѣтъ.

Отдѣленъ правилникъ урежда начинитѣ и уползотворение на сумитѣ, които сж резултатъ на обща солидарностъ и взаимни усилия.

Чл. 34. Печатътъ на кооперацията е крѣгообразенъ съ надписъ околосрѣстъ: лозарска кооперация.....с. (гр.)..... а въ срѣдата лозова клонка съ гроздъ.

Патронниятъ празникъ на кооперацията е „Св. Трифонъ“.

Чл. 35. Фирмата на кооперацията е: лозарска кооперация.....; тя се подписва отъ прѣдседателя и касиеръ-дѣловодителя.

Чл. 36. Всички спорове между членоветѣ на кооперацията се уреждатъ отъ помирителенъ сѣдъ полюбовно, състоящъ се отъ членоветѣ на управителния съвѣтъ, прѣдставителъ на общинската власть и съ участието на двѣтъ спорящи страни; при незадоволство спорътъ се отнася въ сѣдилищата, на които се прашатъ рѣшенията и опрѣдѣленията на помирителния сѣдъ.

Чл. 37. Настоящиятъ уставъ се прие отъ членоветѣ на кооперацията въ учредителното събрание на.....

Кратки упжтвания за съставяне книжата по учредяване дружеството.

1. Оригиналният протоколъ на учредителното събрание се подписва: 1) отъ прѣдседателя на сжщото събрание; 2) отъ секретаря на сжщото събрание и 3) отъ двамата членове-свидѣтели избрани отъ събранието.

2. Оригиналният уставъ се подписва, саморжчно отъ всички членове-основатели, въ общинската канцелария прѣдъ общинския кметъ и секретарь-бирника, които завѣржаватъ подписитѣ така: _____ с. (гр.) общинско управление удостоверява, че поменатитѣ въ тоя уставъ лица се подписаха саморжчно въ присѣдствието на кмета и секретарь-бирника на които тѣ сж лично познати.

При това удостоверява, че всичкитѣ подписали устава лица сж пълнолѣтни и пълноправни български граждани и разполагатъ съ имотитѣ си.

Безъ такса и гербъ по чл. 98 отъ закона за коопер. сдружavanja.

с. (градъ) _____, _____ 192____ год.

Общински кметъ: _____
Секретарь-бирникъ: _____

3. Като се приготвятъ така учредителния протоколъ и устава, снематъ се отъ сжщитѣ точни прѣписи, които се прѣдаватъ на общинското управление за завѣрение. Послѣдното завѣржава тия прѣписи така: _____

_____общинско управление удостоверява, че настоящия прѣписъ отъ (устава или учредителния протоколъ — споредъ случая) на лозаро-винарското д-ство въ с. (гр.) _____ е съобразенъ съ оригиналния такъвъ и вѣрно прѣписанъ отъ сжщия.

Безъ такса и гербъ по чл. 98 отъ закона за коопер. здружavanja.

с. (гр.) _____, _____ 192____ год.

Общински кметъ: _____
Секретарь-бирникъ: _____

4. Щомъ се извършатъ тия завѣрки, управит. съвѣтъ приготвя заявление до окръжния сждъ, въ района на който спада с. (гр.). Заявлението се подписва саморжчно отъ членоветѣ на управителния съвѣтъ прѣдъ общинския кметъ и секретарь-бирника, които завѣржаватъ подписитѣ, както на устава (гледай п. 2).

5. Списъкътъ на членоветѣ се подписва само отъ членоветѣ на управителния съвѣтъ, безъ да се завѣржаватъ подписитѣ имъ отъ общината.

6. За да се избѣгнатъ усложненията и погрѣшки при подписването на устава, прѣпоржчва се щото за основателни членове да се подбиратъ само грамотни хора; неграмотнитѣ да бждатъ приети отпослѣ съ заявление, слѣдъ като се утвърди устава отъ сжда.

7. Въ окръжния сждъ се прѣдаватъ лично, или изпращатъ по пощата, слѣдующитѣ книжа за регистриране фирмата на д-вото: заявлението и къмъ него: оригиналният уставъ съ завѣренъ прѣписъ отъ сжщия; завѣренъ прѣписъ отъ протокола на учредителното събрание и списъкъ на членоветѣ. Всички сж свободни отъ гербовъ налогъ.

8. Слѣдъ 15 дни, откато сж прѣдадени книжата въ сжда, нужно е да отиде единъ членъ отъ управ. съвѣтъ, въ окръжния сждъ, да внесе таксата за публикацията на опрѣдѣлението на сжда въ Държавния вѣстникъ.

Необгербванъ по чл. 98 отъ закона
за кооперативнитѣ сдружаванія.

Учредителенъ протоколъ

село (гр.) 19 година.

Подписавшитѣ настоящия протоколъ лозаро-винари, жители на село (гр.) околия, а именно:

1)	11)
2)	12)
3)	13)
4)	14)
5)	15)
6)	16)
7)	17)
8)	18)
9)	19)
10)	20)

се събраха въ помѣщението на за основаване на

Прѣдседателското мѣсто, съгласно чл. 7 отъ закона за кооперативнитѣ сдружаванія, се зае отъ най-стария измежду събранитѣ, който опрѣдѣли за секретаръ а да подпишатъ протокола на заседанието посочи и събранието прие слѣднитѣ лица:

на основание чл. чл. 3, 4 и 6 отъ закона за кооперативнитѣ сдружаванія, слѣдъ като се констатира присѣствието на потребното число учредители, обяви се събранието учредително и рѣшиха: да се основе професионално кооперативно дружество подъ названиее: „Лозаро-Винарско Кооперативно Дружество“.

Господинъ прочете приложения къмъ този протоколъ уставъ, който се прие отъ членоветѣ-основатели.

Слѣдъ приемане на устава учредителното събрание взема слѣднитѣ рѣшения, които сж въ свѣрзка съ устава и съ прѣдстоящитѣ операции на дружеството:

I. дружеството да стане членъ на Съюза на българскитѣ лозаро-винари и

II. за текущата година се делегира на управителния съвѣтъ единъ кредитъ отъ лева за разноски по управлението на дружеството, а именно:

Слѣдъ това се пристѣпи къмъ избиране на управителенъ и контроленъ съвѣти по тайно гласоподаване и се избраха:

за членове на управителния съвѣтъ:

.....

за членове на контролния съвѣтъ:

.....

Избранитѣ заявиха, че приематъ избора.

Управителния съвѣтъ да направи потребното прѣдъ
окрженъ сждъ за вписване на дружеството въ търговския регистръ
и обнародване фирмата му.

Слѣдъ закриване на заседанието, избранитѣ лица за членове на
управителния и контролния съвѣти, се събраха по отдѣлно и се кон-
ституираха както слѣдва:

Управителенъ съвѣтъ:

Прѣдседателъ

Подпрѣдседателъ

Секретарь

Касиеръ

Домакинъ

Съвѣтници

Контроленъ съвѣтъ:

Прѣдседателъ

Членове {

Подписали:

Прѣдседателъ на учредителното събрание

Секретаръ на същото

Членове-свидѣтели {

До почитаема Окръженъ
цъ

Въ гр.

ЗДЯВЛЕНИЕ

ОТЪ

членове на управителния съвет на
лозаро-винарското кооперативно д р
жество въ село (гр.)
..... околия.....

Господа сждин.

на..... година се основа професионално кооперативно дружество подъ фирма : „Лозаро-Винарско Кооперативно Дружество“
въ с. (гр.), околия.....

Цѣльта на дружеството е: 1) да урежда, когато стане нужда, задружни покупки на лозаро-винарски инструменти, сечива и материали потрѣбни за лозарството и винарството; 2) да улеснява възобновяването и засаждането на нови лозя съ американски лозови пръчки отъ най-сигуренъ сортъ, който да подхожда на почвата; 3) да устройва и поддържа, за общо ползуване, свой разсадникъ за присаждане на американски лозови пръчки, както и своя изба за отглеждане, по най-усвършенствуванъ начинъ, на чисти натурални вина и др. гроздови продукти; 4) да буди интересъ у членоветъ си къмъ усвършенстване способитъ по лозарството и винарството, като развива у тѣхъ образованието и познанията имъ по тѣхната специалность; 5) да се бори съ всички законни срѣдства за прѣдотвратяването на лозаро-винарски кризи, за създаване на закони, наредби и институти, които да подпомагатъ новото лозарство и винарство, както и прѣмахване на сѣществувашитѣ, които ги спѣватъ и 6) да се бори противъ фалшификацията на гроздовитѣ продукти и спиртни напитки изобщо и узаконяване на по-строги и ефикасни мѣрки за прѣслѣждане и наказване провиненитѣ въ фалшификация.

Фирмата на дружеството ще се подписва законно от двама членове на управителния съветъ. Паричниятъ пъкъ дѣла се приподписватъ отъ касиера.

На основание на чл. чл. 9, 10 и 11 отъ закона за кооперативнитѣ сдружavanja молимъ да се утвърди устава му, да се впише фирмата му въ надлежния регистъръ на почитаемия ви съдъ и да се извърши обнародването ѝ въ „Държавенъ вѣстникъ“.

Прилагаме :

- 1) оригиналенъ уставъ подписанъ отъ всички основатели ;
- 2) завѣренъ рѣписъ отъ устава ;
- 3) завѣрено извлечение отъ протокола за учредяване на дружеството и избирание членове на управителния и контролния съвѣти на сѣщото и
- 4) списъкъ на членоветѣ-основатели, завѣренъ отъ насъ.

с. (гр.) 19 година.

Съ почитане :

УПРАВИТЕЛЕНЪ СЪВѢТЪ

Прѣдседателъ :

Подпрѣдседателъ :

Членове : {

..... общинско управление удостоверява, че поменатитѣ въ това заявление го подписаха, саморъчно, въ присѣствието на кмета и секретарь-бирника, на които тѣ сж лично познати.

Безъ такса и гербъ по чл. 98 отъ закона за кооперативнитѣ сдружavanja.

с. (гр.) 19 година.

Общински кметъ :

Секретарь-бирникъ :

Необгербванъ по чл. 98 отъ закона
за кооперативнитѣ сдружаванія.

СПИСЪКЪ

на основателитѣ-членове на Лозаро-Винарското Кооперативно
Дружество въ село (градъ)

основано на

№ по редъ	Име и прѣзиме	Колко дѣлове записна	Занятие	Забѣлѣжка
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

Село (градъ) 19.....

УПРАВИТЕЛЕНЪ СЪВѢТЪ

Прѣдседателъ :

Подпрѣдседателъ :

Членове : {

.....
.....

Съюзни и дружествени.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ

на

Сп. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

№ 348

гр. София, 14. IX. 1920 г.

*До лозарскитѣ дружества**въ страната.*

Редакцията желае да знае кои сж по едритѣ лозари въ района Ви — членове или не на дружеството Ви, поради което Ви моли да имате добрината и ѝ съобщите, като, при възможностъ, означите количеството декари лозя, притежавани отъ всѣкиго, а сжщо и дадената помощъ, ако е далъ такава*).

Ползуваме се отъ случая да Ви помолимъ да продължите да се помжчите да записвате повече абонати за „Лозарски Прѣгледъ“, а сжщо дѣлове, защото само по този начинъ ще може да закрѣпне и се развие общото ни дѣло.

Съ отличенъ поздравъ,

Редакторъ: (п.) И. И. Хранковъ.

*

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТѢ
(отдѣление за държавнитѣ привилегии и за акцизитѣ).

Телеграма

(Прѣписъ)

Гр. София, 2. X. 1920 г.

Акцизнитѣ началници въ Царството

Щомъ комиситѣ по общото измѣрване измѣрятъ и опишатъ виното и материалитѣ, отъ които се добива ракия, разрѣшете свободното прѣнасяне на първото, безъ да чакате провѣрката му отъ контролнитѣ комисии. Прѣнасянето на вината да става при точно спазване даденитѣ Ви до сега нареджания. Общинскитѣ кметове да бждатъ внимателни при издаването на прѣносителнитѣ свидѣлства, като лично измѣрватъ виното, което ще се прѣнася и го записватъ съ най-голъма точностъ въ свидѣлствата. При прѣнасянето на виното, акцизнитѣ органи да слѣдятъ дали количеството на прѣнасяното вино съотвѣтствува на количеството му по прѣносителното свидѣлство. Гдѣто констатираатъ разлики, да съставятъ актове противъ общинскитѣ кметове, които сж издали свидѣлствата и противъ търговцитѣ, които прѣнасятъ вината.

Контролнитѣ комисии да засилятъ дѣятелността си, като насочватъ вниманието си изключително върху лозарскитѣ цен-

*) До днесъ, 10 того, на горната ни молба се отзоваха само: 1) лозарско-винарското дружество — гр. Провадия и 2) лозарско-винарското д-во — гр. Лѣсковецъ.

грове въ районитѣ си. Освѣтъ наличното вино на производителитѣ и търговцитѣ, по кочаннитѣ прѣносителни свидѣтелства да провѣрватъ и изнесенитѣ вина отъ сжщитѣ. Гдѣто констатираатъ укрити или петиотни вина, противъ нарушителитѣ да съставятъ актове.

Министръ: (п.) Турлаковъ.

*

СЪЮЗЪ
на
БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ

№ 3/5

София, 25. X. 1920 г.

До Почитаемия Управителенъ
Съвѣтъ на Българската Земле-
дѣлска Банка.

Тукъ

Господа,

Отъ лозарскитѣ дружества въ страната — членове на съюза ни, постѣпватъ искания за синъ камъкъ, които искания се изчисляватъ на около 50,000 кгр. По поводъ на това и понеже почитаемата Ви Банка има изключителното право за вносъ отъ странство на синъ камъкъ за нуждитѣ на лозарството въ страната, съ настоящето си, като Ви съобщаваме горното, молимъ, ако е възможно, да наредите щото къмъ поржчката на Банката Ви отъ 900,000 кгр., която наскоро ще дадете за изпълнение въ Англия, да се прибави и тая на Съюза ни отъ 50,000 кгр., която поржчка ще заплатимъ по цѣнитѣ, които Банката Ви има франко сифъ Варна или Бургасъ и по които ще се изпълни Вашата поржчка, като при това се задължаваме да Ви заплатимъ една комисиона по прѣвода на стойността и другитѣ разходи въ свръзка съ тая ни доставка. Количеството, което искаме, ще молимъ да ни бжде прѣдадено франко Варна или Бургазъ, необезмитено, съ първата партида, която ще се получи за Васъ. Ако почитаемата Банка е наклонна да удовлетвори молбата ни, която е молба на лозарскитѣ дружества въ страната, молимъ да ни се съобщи при какви условия тя ще бжде изпълнена и начина на плащането.

Съ отлично почитане:

за Секретаръ:
(п.) И. И. Хранковъ.

п. Прѣдседателъ:
(п.) Хр. Тишковъ.

СЪЮЗЪ

на

БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ

№ 386

Гр. София, 29.X. 1920 г.

До

вѣ

Господа,*)

въ допълнение на писмото ни № 211 отъ 14.IX. т. г. молимъ Ви да ни съобщите кои лица сте избрали за членове въ комиснитѣ по измѣрването на вината, а сжщо имали ли сж случаи, въ това си качество, да сж заловили нейдѣ петиотизирани вина и у кого сж намѣрени за да се публикуватъ имената имъ въ съюзния органъ „Лозарски Прѣгледъ.“

Освѣтъ тия свѣдѣния молимъ да ни съобщите още, ако това знаете положително, кои лица сж приготвили петиоти и комисията не е могла да ги залови за да поискаме отъ М-вото да стане ново измѣрване. Трѣбва да се разбере отъ всѣки лозарь, че само чрѣвъ взаименъ контролъ ще можемъ да се освободимъ отъ петиотизираниѣ вина и че до тогава, до когато всѣки, отъ желание да не стане неприятенъ, крие петиотизаторитѣ, успѣхъ въ нашето лозарство за дълго не може да се очаква.

Ползуваме се отъ случая да помолимъ да изпратите помощъ за сп. „Лозарски Прѣгледъ.“

Съ поздравъ:

за Секретаръ:
(н.) И. И. Хранковъ.

п. Прѣдседатель:
(н.) Хр. Тишковъ.

*

СЪЮЗЪ

на

БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ

№ 408

Гр. София, 6.XI. 1920 г.

До Господина Министра на
Земледѣлието.

Тукъ

Господине Министре,

отъ лозарскитѣ дружества — членове на Съюза, постж. лиха искания за синь камъкъ, които искания се изчисляватъ на повече отъ 50,000 (петдесетъ хиляди) кгр. Понеже считаемаата Земледѣлска Банка, по рѣшение на Министерския Свѣтъ, има изключителното право за вносъ отъ странство на синь камъкъ за нуждитѣ на лозарството въ страната, Съю-

*) Настоящото изпратихме до вснчкитѣ лозаро-винарски дружества въ страната ни.

Послѣдния пасажъ за помощта, се отнася до онѣзи дружества, които до сега не сж дали помощъ, или сж дали много малко. (Б. Р.).

зтъ ни съ писмо № 375 отъ 25.X т. г. се обърна къмъ същата Банка съ молба да се прибави къмъ нейната поръчка синь камъкъ отъ 900,000 (деветстотинъ хиляди) кгр., която наскоро ще даватъ за изпълнение въ Англия, и поръчката на Съюза отъ 50,000 кгр. при условие, че тая наша поръчка ще бжде доставена на същитѣ цѣни и условия, както поръчката на Банката при задължение още отъ наша страна, че ще заплатимъ и слѣдующата се комисиона на Банката по прѣвода на сумата за нашия синь камъкъ и другитѣ разноски въ свръзка съ доставката.

На това наше писмо и до днесъ не се получи отговоръ отъ почитаемата Земледѣлска Банка, по която причина се обръщаме къмъ Васъ, Господине Министре, съ молба да разпоредите до същата Банка да прибави къмъ своята поръчка и нашата отъ 50 000 кгр.

Ако това, по една или друга причина, съставлява неудобство за самата Банка, молимъ ходатайството Ви, прѣдъ почитаемия Министерски Съвѣтъ, да се позволи на Съюза ни да достави направо отъ странство за нуждитѣ на своитѣ дружества и членове нужното количество синь камъкъ. По тоя начинъ ние смѣтаме, че лозаритѣ въ страната ще бждатъ наврѣме задоволени и нѣма да се повтори ланското положение — да купуватъ на прѣкалено високи цѣни синь камъкъ и да останатъ, на много мѣста, непрѣскани лозята си, съ което понесоха само загуби

Увѣрени, че Вие най-добрѣ познавате нуждитѣ на нашето лозарство и цѣлитѣ, които Съюза на българскитѣ лозари прѣслѣдва, надѣваме се че молбата ни, която е и молба на българскитѣ лозари, ще бжде удовлетворена. Съ тая надежда молимъ Ви, Господине Министре, да приемете увѣренята въ отличитѣ ни почитания.

Съюзъ на българскитѣ лозари-винари:

за Секретаръ:

п. Прѣдседателъ:

(п.) И. И. Хранковъ.

(п.) Хр. Тишковъ.

✱

Сливенскитѣ лозари въ едно масово посѣтено събрание на 31. октомври т. г., слѣдъ като обсъдиха засѣгащитѣ ги въпроси: 1) по новия законопроектъ за лозарството и овощарството „относно директнитѣ сортове“, 2) по вноса на чужди вина и 3) по облагане на облагороденитѣ лози и маточници отъ страна на градската община, взеха единодушно слѣднитѣ резолюции:

1) протестиратъ противъ опита за прѣмахването на забѣлжката къмъ чл. 21 отъ закона за лозарството и овощарството, като молятъ надлежнитѣ органи да си остане и за напрѣдъ въ сила възбраната върху засаждаването и разпространяването на директнитѣ сортове, тъй като

съ свободното имъ разпространение ще се внесе хаосъ и поставяне въ кривъ пѣтъ възобновяването на лозята; неминуемо ще докара разочарование у лозаритѣ, а *сществуващитѣ посяждания отъ директни лози да се обложатъ съ голѣми данѣци*;

2) относно слуховетѣ, които се носятъ, за разрѣшението вноса на вина отъ странство, сливенскитѣ лозари апелиратъ къмъ респективнитѣ органи да не допускатъ въ България чужди вина, тъй като съ това се ощетяватъ интереситѣ на винаритѣ и лозаритѣ въ цѣлата страна и се прѣдизвиква охлаждение въ обновлението на националното ни лозарство и

3) протестираатъ сжщо противъ своеволното облагане пепениериститѣ отъ страна на сливенската градска община съ водно право 1000 лв. на всѣки 20,000 облагородени лози, 3% върху стойността на продаденитѣ и 1 лв. на главина маточникъ, като несправедливо и въ разрѣзъ съ старанията на държавата да насърчава сжщото производство чрѣзъ премии, слѣдователно застрашаващо да парализира това производство и съ това да лиши града отъ най-главния му поминѣкъ.*)

За сливенскитѣ лозари,

Бюрото на събранието: { Н. Недѣлчевъ
Никола Дачевъ
Петъръ Банковъ.

*

РЕЗОЛЮЦИЯ.

Днесъ, 31 октомври 1920 год., лозаритѣ отъ гр. Лѣсковецъ имаха събрание за разглеждане въпроситѣ:

1) даватъ ли директнитѣ сортове добро грозде и вино;
2) трѣбва ли да се разрѣши свободното садене на директнитѣ сортове;

3) не се ли явяватъ тѣ една отъ най-голѣмитѣ прѣчки при възобновяването на новото лозарство у насъ.

Събранието като взе прѣдъ видъ:

1) че на изложбата, станала м. год. въ Стара-Загора, по най-нагледенъ и очебиющъ начинъ се доказа прѣвъзход-

(* По поводъ на горното изложение считаме за дългъ да кажемъ на сливенскитѣ лозари и винари, че *тѣ сж длѣжни да плащатъ само законно установенитѣ данѣци*. А че общината имъ, както онази въ гр. Бургасъ, Ст. Загора и др., опрѣдѣля *своеволно и незаконно* данѣци и берии, лозаритѣ, съгласно законитѣ, не сж длѣжни да ги плащатъ.

Относно слуховетѣ за вносъ на чужди вина дължимъ да припомнимъ (в. кн. 6 отъ „Лозарски Прѣгледъ“ т. г.—хрониката), че тѣ сж дълго на заинтересовани и спекуланти хора, които нѣматъ нищо общо съ българското лозарство-винарство и петъ пари не даватъ за него. Нека се знае още, че мирния договоръ не ни задѣлжава да внасяме чужди вина и ако, въпрѣки туй, както имавме лично случай да споримъ съ нѣколко души, ни бждѣло наложено (!!) никой, обаче, *не може и не е въ състояние да ни наложи на висшественно да ги пиемъ*. (Б. Р.)

ството на облагороденитѣ американски лози прѣдъ директнитѣ въ всѣко едно отношение;

2) че почти всички специалисти лозари у насъ сж се изказали и въ събрания, и въ конференции, и въ печатъ противъ директнитѣ сортове и

3) че съ директнитѣ сортове се дава възможность на разни спекуланти да фалшифициратъ вината и да убиватъ новото лозарство още въ зародиша му,

рѣши:

1) протестира противъ опита да се позволи свободното засаждане на директнитѣ сортове;

2) настоява прѣдъ Министерството на Земледѣлието да не се изхвърля забѣлѣжката къмъ чл. 21 отъ Закона за лозарството и овощарството, която изрично запрѣтвя саденето на директнитѣ сортове и

3) замолва Министерството на Земледѣлието да открие повече лозови разсадници въ царството, като се засили производството на облагороденъ и неблагороденъ лозовъ материалъ, който да се дава на населението по най износни цѣни за да не се подмамватъ лозаритѣ съ насаждане на директни сортове, като по-евтени, безъ да съзиратъ на какъвъ рискъ излагатъ въ бѣдаще своя поминѣкъ.

Настоящата резолюция да се изпрати Господину Министру на Земледѣлието и Държ. Имоти и за напечатване въ сп. „Лозарски прѣгледъ“.

На събранието,

Прѣдседателъ: В. Календжиевъ.

Секретаръ: Г. Георгиевъ.

БЪЛГАРСКА

ЗЕМЛЕДѢЛСКА БАНКА

отд. Агрономно

№ 24220

Гр. София, 9. XI. 1920 год.

До Съюза на Българскитѣ
лозари-винари,

тукъ.

На № 375

Господа,

въ отговоръ на писмото Ви подъ насрѣщния № съобщаваме Ви, че Банката е съгласна да Ви продаде още сега, срѣщу заплащане, исканото количество синъ камѣкъ по цѣна, на каквато той се продава на всички останали лозари и земледѣлци въ царството.

Управителъ: (п) А. Гечевъ.

Администраторъ: (п) Ст. Ив. Тантиловъ.

СЪЮЗЪ

на

БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ

№ 420

Гр. София, 10. XI. 1920 г.

До Почитаемата Българска
Земледѣлска Банка,

тукъ.

На № 24220.

Господа,

въ отговоръ на писмото Ви подъ насрѣщния номеръ съобщаваме Ви, че ние се интересуваме отъ синия камъкъ, който сега ще поржчатъ въ Англия, а не за тоя, който имате въ складоветъ на клоноветъ Ви и който продавате на цѣна 20 лв. Въ свободния пазаръ се намира на по ниска цѣна отъ Вашата. но ние искаме, както много ясно се изразихме въ писмото си №375, да се възползуваме отъ поржчката, която сега ще правите въ Англия, защото, до колкото се простиратъ свѣдѣнията ни, цѣната на тая доставка нѣмала да бѣде повече отъ 12—13 лева франко Варна. Както виждате, има една разлика отъ 7—8 лв., която именно разлика ние искаме да използваме за нашитъ лозари. Съюзътъ има отдѣлно прѣдложение отъ една тукашна търговска къща, която се съгласява да ни достави, при свободно разрѣшение, каквото количество синъ камъкъ искаме по цѣна 12 50 лв. франко Варна

При това положение молимъ, втори пѣтъ, да ни съобщите ще можемъ ли да разчитаме на исканата услуга или не?

Съ отлично почитане:

и. прѣдседателъ: (п) Хр. Тишковъ.

за секретаръ: (п) И. И. Хранковъ

Въпроси и отговори.

Въпросъ № 9. — Притежаваме риголвано мѣсто отъ миналата година пригара Раднево (Ст. Загорско) Мѣстото ни има юженъ наклонъ, почвата е черноземъ смѣсъ съ варъ и не притежава излишна влага Моля явете ни можемъ ли да прѣдприемемъ есенно садене на облагородени лози слѣдъ изваждането имъ отъ укоренилището?

Гара Раднево, 15. X. 1920 г.

Съ почитане: С. Колевъ

Отговоръ на въпросъ № 9. — Споредъ както означавате мѣстото ви, по добръ е да засадите лозичкитъ сега и то веднага слѣдъ изваждането имъ отъ вкоренилището; защото есенното и зимното садене, изобщо, дава много по-добри резултати, отколкото пролѣтното. Ние напр. нѣколко години на брѣга на Черно море (варненско) прилагаме това засаждане — есенъ и зимъ, и получавахме прѣвзходни резултати.

И. И. Х.

Свѣдѣнія за лозята и други.

Тазгодишната реколта на гроздето бѣ извънредно слаба, Новооснованата кооперативна винарска изба прибра по-вече отъ 70,000 кгр. грозде на членовѣтъ си. Изрѣзването на гладкия материалъ започна. Тази година качеството на гладкия материалъ и присаденитѣ лози е отлично. Цѣнитѣ на рѣзницѣтъ сж отъ 800 лв. нагорѣ хилядата. Облагороденитѣ лози 500 лева стотѣхъ. Виното се държи на цѣна — бѣло 16 лв. на едро, червено 17 л. литръ.

гр. Сливенъ, 5. XI. 1920.

Н. Недѣлчевъ.

Книжнина.

Получиха се въ редакцията слѣднитѣ книги и списания

1) отъ „популярна овощарска библиотека“ Крушата и нейната култура отъ Д. Гюлеметовъ, учителъ въ Държ. лозарско-овощарско училище — гр. Плѣвенъ, 50 стр. въ 8-на, цѣна 8 л., съ пощата 8-50 лв.

За значението и стойността на книжката не е потребно много да се каже, като се знае че авторѣтъ ѝ е единъ отъ добрѣ извѣстнитѣ ни и стари учители по градинарство-овощарството, който не малко е направилъ до сега за този отрасълъ отъ земледѣлското ни стопанство. Въ книжката е изложено, ясно и разбрано, изобщо отгледването на крушевото дърво, разнитѣ форми, които му се даватъ, разнитѣ поважни и интересни мѣстни и чуждостранни сортове; разнитѣ начини и способности за използване плодѣтъ; болеститѣ и неприятелитѣ на дървото и плодѣтъ и срѣдствата за борба съ тѣхъ. Къмъ горното не е излишно да се прибави, че, за полесното схващане на изложеното, въ книжката сж помѣстени и нѣколко фигури прѣдставящи формирането и кастрянето на крушевото дърво, нѣкои сортове отъ плодетѣ и пр.

Изобщо книжката заслужава прочитане отъ всѣки професионаленъ и любителъ овощаръ.

2) „Седмиченъ Икономически Прѣгледъ“, год. I, брой 26, годишенъ абонаментъ 72 л., София ул. „Витошка“ № 90. Главенъ редакторъ: Ат. Ярановъ, лекторъ въ университета. Списанието обхваща материялъ отъ стопанско-икономически, търговски и индустриаленъ характеръ и заслужава прочитане отъ всички.

Ф О Н Д ъ

**ЗА ПОДПОМАГАНЕ Сп. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“ И СЪЮЗА
НА БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.**

Прѣвнось отъ кн. VI, 18,822·80

159. Стефанъ Чешмеджиевъ, гр. Варна	20·—
160. Лозарско-градинарско д-во „Съединение“ — градъ Лѣсковецъ.	1000·—
161. Р. В. Шахановъ & Синъ, гр. София	1000·—
162. Г. Ив. Сарживановъ „ Сливенъ	300·—
163. Петъръ Банковъ „ „	300·—
164. С. Поповъ „ „	300·—
165. Н. Хайверовъ „ „	100·—
166. Тод. Егаровъ „ „	100·—
167. С. П. Бояджиевъ „ „	100·—
168. Щ. Т. Райновъ „ „	100·—
169. С. Димитровъ „ „	100·—
170. Зах. Поповъ „ „	200·—
171. Ст. П. Дерменджиевъ „ „	210·—
172. П. Добревъ „ „	30·—
173. Ат. Панайотовъ „ „	100·—
174. Д. Шейтановъ „ „	50·—
175. Ал. Драгневъ „ „	50·—
176. Дечо А. Дечевъ „ „	70·—
177. Н. Келебовъ „ „	50·—
178. Ю. К. Бъчваровъ „ „	100·—

всичко. . . 23,102·80

(Слѣдва)

ХРОНИКА

VII-та книжка излѣзе въ 3 печатни коли, а всичко отъ I-та до съ VII та ки. сж отпечатани 17½ коли. Понеже желанието и цѣлѣта ни бѣха още съ започването, прѣзъ май, V-та годишнина на „Лозарски Прѣгледъ“ да приключимъ течението (20 печатни коли) до края на годината за да почнемъ VI-та година редовно отъ януари 1921 г., ще се мжчимъ, ако има своеврѣменно срѣдства и материялъ, да постигнемъ горѣказаното. За да може, обаче, да извършимъ туй зависи отъ лозаритѣ — да се абониратъ повече и да си платятъ веднага абонамента а, които иматъ възможность, да дадатъ и помощъ; второто пѣкъ — материяла, зависи отъ желанието и готовността на специалитѣ лозари и винари да съдѣйствуватъ. За да съдѣйствуватъ тѣзи послѣднитѣ нужно е да бждатъ възнаградени, защото, сега особено, всѣки има нужда отъ срѣдства за живѣне и работене; значи туй условие е въ свръзка съ съзнанието и интереса на лозаритѣ.

Въ тази книжка помѣстяме уставъ (образецъ) за образуване лозарско-винарски кооперативни дружества съ приложение и на другитѣ формуляри нужни за оформяването на послѣднитѣ. По поводъ на туй канимъ, още единъ пѣтъ, лозаритѣ да се сдружаватъ, да се записватъ абонати за „Лозарски Прѣгледъ“ и да изпращатъ сумитѣ, ако искатъ да излиза единственото въ страната ни лозаро-винарско списание; защото ние намираме, *че интереситѣ на лозаритѣ имъ налагатъ* да издържатъ едно такова списание. Сжщо да записватъ дѣлове и да изпращатъ сумитѣ въ Сѣюза.

До днесъ, 10. того, въ отговоръ на писмото ни № 333 отъ 11. X. про-

тивъ проектираното изхвърляне заблѣжката къмъ чл. 21 отъ закона за лозарството и овощарството, се отзоваха, въ подкрѣпа, лозаритѣ отъ слѣднитѣ центрове: 1) лозарското д-во — гр. Плѣвень, 2) с. Малка-Верея (Ст. Загорско), 3) лозарската кооперация „Гъмза“ — с. Сухиндолъ (севлиевско), 4) лозарско-винарската кооперация „Камѣка“ — гр. Г. Орѣховица, 5) лозарското д-во — гр. Ст. Загора, 6) лозарско-винарското д-во — „Гроздъ“ — гр. Провадия, 7) с. Фердинандово (пловдивско), 8) с. Брѣстовица (пловдивско), 9) лозаро-винарското кооперативно д-во „Бѣло-вино“ — с. Цѣрово (Т. Пазарджикско), 10) лозарското д-во гр. Лѣсковецъ, 11) лозаритѣ — гр. Сливень.

Въ редакцията има положителни свѣдѣния, че въ бургаско и анхиялско нѣкои недоброевѣстни хора сж приготвявали недоброкачественни отоплени прѣчки, които продавали на неопитни лозари и то на баснословни цѣни. По този начинъ мнозина лозари сж били излѣгани и впоследствие сж се отчаяли. Ето защо е наложително всички лозари да се здружаватъ и прѣди да купуватъ лозички или, въобще, прѣди да вършатъ нѣщо по лозарство-винарството, да се отнасятъ за свѣдѣния и опжтвания до лозарско-винарскитѣ дружества и до агрономитѣ специалисти-лозари. Тоже на измаменитѣ лозари прѣпорѣчваме да се отнесатъ до дружествата и агрономитѣ-лозари за да получатъ нужнитѣ опжтвания.

Ржководството по винарство, отъ И. И. Хранковъ, е отдавна изчерпано. Понеже прѣзъ послѣднитѣ години мнозина сж запитвали и запитватъ за него и има желающи да бжде прѣиз-

дадено, тѣзи дни ще почне прѣпечатването му (II-ро издание).

До днесъ, 10 того, 1620 души сж платили абонамента си. Редакцията изказва на всички сърдечна благодарност. Не по-малка благодарност редакцията дължи и на г. г. *Р. В. Шахановъ & Синъ* — гр. София, на *Лозарско-Град Д-во „Съединение“* — гр. Лѣсковецъ, за щедрот имъ дарение вписано въ тази книжка, а сжщо на всички господа и дружества отбѣлѣзани въ прѣдидущитѣ книжки.

Въ послѣдния моментъ редакцията бѣ щастлива да получи, отъ гр. Сливенъ, 2260 л. помощи отъ посочениятъ въ настоящата книжка г-да лозари и 450 л. за абонаментъ на „Лозарски Прѣгледъ“. Помощитѣ и абонаментитѣ сж били събрани вслѣдствие енергичната пропаганда и дѣйствие отъ Държавния агрономъ г. Никола Арнаудовъ. За отличния резултатъ е помогналъ и г. Н. Недѣлчевъ, управителъ на коопер винарска изба въ града. Г-нъ Арнаудовъ съ писмо ни съобщава, че въ скоро врѣме ще ни изпрати други 5-6000 л. помощи. Хвала на такива държавни и частни дѣятели! Хвала и голѣма благодарностъ на всички дарители.

Секретарь-касиера на Съюза тѣзи дни ще изпрати квитанцитѣ на всички, които сж внесли суми за дѣлове.

Трети пѣтъ молимъ онѣзи, които иматъ гладъкъ и облагороденъ лозовъ

материялъ, да го обявятъ чрѣзъ „Лозарски Прѣгледъ“, защото въ редакцията постѣпватъ много запитвания за такъвъ; ако може съобщенията да бждатъ съ цѣнитѣ.

Имамъ за проданъ гладъкъ материялъ: 41-б 30,000 и 1202 — 50,000 рѣзници по цѣна 70—80 ст. рѣзника франко селото. Материялитѣ отлични

с. Орѣховица (Ст. Загорско) **Г. Шиваровъ**
(гара „Царъ Аспаруховъ“)

Съ писмо № 404 отъ 5 того членоветѣ отъ Управителния Съвѣтъ на Съюза сж поканени на заседание, на 25. того, за опрѣдѣляне датата на идущия конгресъ, да изслушатъ доклада на постоянното присѣдствие за извършеното до сега и др.

Съюзътъ на българскитѣ лозари дължи да подчертае своята благодарностъ къмъ г-на Марко Турлаковъ, Министръ на финанситѣ, за указаното отъ него пълно съдѣйствие по прѣслѣдането на петнотизираниятъ вина и петнотизаторитѣ и изобщо за голѣмитѣ интересъ и подкрѣпа, които указа на Съюза.

Сжщата благодарностъ Съюзътъ дължи и на г. г. Дим. Христовъ, началникъ на привилегиитѣ при сжщото Министерство и помощника му Костовъ, които, цѣнейки интереситѣ на фиска, правятъ всичко законно и възможно за закрѣпване на българското лозарство